

USKONTODIALOGIA LAHDESSA

Lahden uskontojen välisen työryhmän Internet-sivuston tuottaminen

Taru Suuronen
Opinnäytetyö, syksy 2013
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä, Järvenpää
Sosiaalialan koulutusohjelma
Diakonisen sosiaalityön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + diakonin
virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Suuronen, Taru. Uskontodialogia Lahdessa – Lahden uskontojen välisen työryhmän Internet-sivuston tuottaminen. Diak Etelä, Järvenpää, syksy 2013, 57 s., 4 liitettä.

Diakonia ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + diakonin virkakelpoisuus.

Opinnäytetyö produktion tavoitteena oli tuottaa Lahden uskontojen väliselle työryhmälle Internet-sivustot eli kotisivut. Näiden kotisivujen avulla uskontojen välisen työryhmän oli tarkoitus tuoda esille tavoitteitaan ja toimintaansa. Tarkoituksena oli nostaa uskontojen välisen yhteistyön tärkeys julkiseen keskusteluun.

Toisena tavoitteena oli päivittää Lahden uskonnollisten yhdyskuntien oppaan tiedot ja tuottaa oppaasta helposti kaikkien saatavilla oleva nettiopas uskontojen välisen työryhmän kotisivujen yhteyteen. Oppaan tarkoituksena oli toimia tietolähteenä, kun maahanmuuttaja tai uusi Lahteen muuttanut asukas etsii oman uskonnollisen yhteisönsä yhteystietoja.

Produktio toteutettiin yhteistyössä Lahden seurakuntayhtymän maahanmuuttajatyön ja Lahden uskontojen välisen työryhmän kanssa. Internet-sivuston Lahden uskonnollisten yhdyskuntien oppaan aineistomateriaali kerättiin siinä mukana olevilta uskonnollisilta yhteisöiltä.

Lahden uskontojen välisen työryhmän kotisivut valmistuivat suomen-, englannin- ja venäjänkielillä. Työryhmän sihteeriä opastettiin kotisivujen päivittämisessä ja sivustot luovutettiin sihteerin hallintaan. Kotisivut löytyvät osoitteesta <http://www.uskotlahdessa.fi>.

Lahden uskontojen välinen työryhmä, kotisivut ja uskontojen välinen yhteistyö nousivat yleiseen tietoisuuteen, sillä niistä kirjoitettiin kahdeksaan eri mediajulkaisuun. Saadun palautteen perusteella Lahden uskontojen välisen työryhmän kotisivuja pidettiin tarpeellisina ja informatiivisina. Uskonnollisten yhdyskuntien opasta pidettiin helppokäyttöisenä ja mielekkäänä. Positiivista huomiota sai sivuston monikielisyys ja eri uskontojen tasavertainen esiintuominen.

Asiasanat: produktio, uskonto, uskontodialogi, yhteistyö, Internet

ABSTRACT

Suuronen, Taru. Religious dialogue in Lahti – To produce website for Lahti interfaith taskforce. 57 p., 4 appendices. Language: Finnish. Järvenpää, Autumn 2013.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconal Social Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of the bachelor's thesis was to produce the Lahti interfaith taskforce websites. These websites help interfaith taskforce bring out the objectives and activities. Production was intended to raise the importance of inter-religious cooperation in the public debate.

The second objective was to update the religious communities of guide data in Lahti which produces an easily accessible manual to all on-line guides for the interfaith taskforce website link. The guide was designed to be a resource for the immigrants or the new residents who moved into Lahti and were looking for their own religious community contacts.

The Production was carried out in cooperation with Lahti Parish Union immigrant work and Lahti interfaith taskforce. The Internet site of Lahti religious community guide of manual data material was collected in the participating religious communities.

The Lahti interfaith taskforce website was completed in Finnish, English and Russian. The secretary of the taskforce was instructed to how to update websites and allowed her to control the websites. Websites can be found at <http://www.uskotlahdessa.fi>.

Lahti interfaith taskforce, website, and inter-religious cooperation came to public attention, as they are written in e different media release. Feedback received from Lahti interfaith taskforce websites which were considered necessary and informative. The religious communities guide was considered pleasant and easy. Positive attention was given to the site of multilingualism and different religions equal highlighting.

Keywords: production, religion, religious dialogue, collaboration, Internet

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 MONIKULTTUURINEN JA -USKONTOINEN YHTEISKUNTA	6
2 PRODUKTION LÄHTÖKOHDAT	8
2.1 Seurakunnan maahanmuuttajatyön kautta uskontodialogiin	8
2.2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet.....	10
2.3 Toimintaympäristön kuvaus.....	11
2.4 Yhteistyötahot.....	11
2.4.1 Lahden seurakuntayhtymän maahanmuuttajatyö	11
2.4.2 Lahden uskontojen välisen työryhmä.....	12
3 USKONNOLLISTEN YHDYSKUNTIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ JA USKONTODIALOGI.....	14
3.1 Uskonto	14
3.2 Uskonnonvapaus ja uskonnollinen yhdyskunta	16
3.3 Uskontodialogi ja uskontojen välinen yhteistyö	17
3.4 Yhteiskunnan haaste uskonnollisille yhteisöille	19
3.5 Uskontodialogia Suomessa	20
3.6 Lahden uskontojen välisen työryhmän toiminta.....	22
4 TIEDOTTAMINEN USKONTOJEN VÄLISESTÄ YHTEISTYÖSTÄ JA ERI USKONNOLLISISTA YHDYSKUNNISTA INTERNETISSÄ	25
4.1 Viestintä ja tiedottaminen vaikuttamisen välineinä	25
4.2 Internet tiedonjakajana	26
5 PRODUKTION TOTEUTUSPROSESSI	29
5.1 Ideointi ja alkuselvittely.....	29
5.2 Suunnittelu, tuottaminen ja sisällön luominen.....	30
5.3 Palaute, viimeistely, arviointi, luovutus ja markkinointi	33
6 LAHDEN USKONTOJEN VÄLISEN TYÖRYHMÄN INTERNET-SIVUSTO ...	35
7 POHDINTAA JA ARVIOINTIA.....	38
7.1 Produktion toteutusprosessin arviointia	38
7.2 Produktion tavoitteiden arviointia.....	39
7.3 Pohdintaa uskontojen välisestä yhteistyöstä ja uskontodialogista	42
7.4 Opinnäytetyöprosessin arviointia.....	43

LÄHTEET	45
LIITE 1: Lahden uskontojen välisen työryhmän kotisivu, kuvakaappaus	54
LIITE 2: Kotisivujen sivukartta	55
LIITE 3: Uskonnollisten yhdyskuntien opas Lahdessa, kuvakaappaus	56
LIITE 4: Lehtikirjoitus, Kirkonseutu 7/2013, 3.4.2013, kuvakaappaus	57

1 MONIKULTTUURINEN JA -USKONTOINEN YHTEISKUNTA

Suomalainen yhteiskuntamme moninaistuu maahanmuuton kautta niin kulttuurisesti kuin uskonnoiltaankin. Tämä haastaa meitä ymmärtämään kulttuurista ja uskonnollista erilaisuutta ja johon tarvitaan enemmän tietoa sekä oman kirkon uskosta että muista uskonnoista ja kulttuureista. Uskontodialogissa eli vuoropuhelussa eri uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvan kanssa meillä on mahdollisuus saada totuudenmukainen kuva toisesta uskonnosta ja purkaa ennakkoluulojamme pyrkiessämme rauhaisaan yhteiseloon.

Eri uskontojen välinen yhteydenpito ja yhteistyö ovat erityisen tärkeitä yhteiskunnassa, joka pyrkii avoimuuteen ja monimuotoisuuteen. Tasavallan presidentti Tarja Halosen aloitteesta vuodesta 2001 lähtien ovat uskontojen edustajat kokoontuneet valtakunnan tasolla keskustelemaan yhteisestä tehtävästään; miten he voisivat estävästi vaikuttaa maassamme esiintyvään vihakäyttäytymiseen ja vahvistaa sovintopuhetta (Uskot - Resa i.a.). Uskontodialogilla on tärkeä rooli yhteiskuntarauhan ylläpitämisessä, erilaisuuden ymmärtämisessä ja suvaitsevaisuuden lisäämisessä. Vuoropuhelua tarvitaan paikallistasolla arjen sujumisessa tullaksemme toimeen naapurimme kanssa.

Lahden uskontojen välisessä työryhmässä käydään ainutlaatuista vuoropuhelua uskontojen kesken, sillä työryhmä on ilmeisesti ainoa paikallista monenvälistä uskontodialogia käyvä ryhmä Suomessa. Työryhmä pyrkii edistämään vuoropuhelua, keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri uskontojen välillä sekä poistamaan eri uskontoihin liittyviä ennakkoluuloja estääkseen niiden käyttämistä rasismien pohjana.

Kiinnostukseni uskontodialogiin ja uskontojen väliseen yhteistyöhön vahvistui tutustuessani Lahden uskontojen väliseen työryhmään. Opinnäytetyön lähtökohdaksi on työryhmän tarve tiedottaa toiminnastaan sekä päivittää ja muuttaa maahanmuuttajien tietolähteenä toiminut Lahden uskonnollisten yhdyskuntien opas nettioppaaksi. Produktion tavoitteena on tuottaa uskontojen väliselle työryhmälle joukkoviestintävälineenä toimivat informatiiviset Internet-sivut.

Produktion kautta haluan olla omalta osaltani edistämässä uskonnollisten yhteisöiden yhteistyötä ja uskontodialogia sekä olla tukemassa maahanmuuttajia uskonnollisen yhteisönsä löytämisessä.

Opinnäytetyöni on kehittämispainotteinen produktio, joka sisältää raportin ja tuotoksen eli Lahden uskontojen välisen työryhmän Internet-sivut, joiden yhteyteen tulee uskonnollisten yhdyskuntien opas. Opinnäytetyöni raportti koostuu produktion lähtökohtien esittelystä, taustateoria-osuudesta, produktion toteutusprosessista ja valmiin Internet-sivuston esittelystä palautteineen. Raportin lopussa pohdin ja arvioin produktion toteutusta ja sen tavoitteiden saavuttamista sekä arvioin opinnäytetyöprosessia. Teoria-osuus käsittelee yhteiskunnan asettamaa haastetta uskonnollisille yhdyskunnille ja näiden vastetta haasteeseen uskonnollisten yhdyskuntien välisestä yhteistyöstä ja uskontodialogista Suomessa ja paikallisella tasolla. Käsitteinä esittelen uskonnon, uskonnonvapauden, uskonnollisen yhdyskunnan, uskontodialogin ja uskontojen välisen yhteistyön. Tuon esille tiedottamista uskontojen välisestä yhteistyöstä ja eri uskonnollisista yhdyskunnista. Käsitteinä ovat viestintä, tiedottaminen ja Internet. Aiheisiin liittyvät tutkimukset, lainsäädännöt sekä strategiat ja niistä nousevat pohdinnat olen kirjoittanut suoraan kyseessä olevan aihealueen käsitteiden ja teoriakstien lomaan.

2 PRODUKTION LÄHTÖKOHDAT

2.1 Seurakunnan maahanmuuttajatyön kautta uskontodialogiin

Olin Lahden seurakuntayhtymän maahanmuuttajatyössä harjoittelijana keväällä 2012. Harjoitteluni aikana tapasin paljon maahanmuuttajia, joista jotkut olivat vasta maahan saapuneita ja eivätkä tienneet Suomesta oikeastaan yhtään mitään. Maahanmuutto Suomeen on melkein kaksinkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Maahanmuuton syitä on monia, kuten opiskelu, työnteke, perhesiteet, paluumuutto ja humanitaariset syyt, kuten pakolaisuus tai turvapaikan hakeminen. Vuonna 2012 maahanmuuttajien määrä oli 31 278, joista 3129 oli turvapaikanhakijoita (Tilastokeskus, väestö 2013). Maahanmuuton myötä maamme on rikastunut monikulttuurisesti. Monikielisyys ja arvojen, tapojen sekä uskontojen monimuotoisuus on lisääntynyt ja tullut osaksi suomalaista yhteiskuntaa (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012, 3). Toiset tapaamistani maahanmuuttajista olivat jo asuneet pitkään, 5–15 vuotta Suomessa, kotoutuneet ja löytäneet yhteisönsä ja paikkansa Lahdessa sekä yhteiskunnassa.

Valtion kotouttamisohjelman tavoitteena on nimenomaan maahanmuuttajien osallisuuden tukeminen yhteiskunnan kaikilla sektoreilla sekä eri väestöryhmien välisen toimivan vuorovaikutuksen ja hyvien etnisten suhteiden vahvistaminen. Kotouttamistyön tärkein perusta on yhteisöllisyyden rakentaminen maahanmuuttajien turvallisen arjen tueksi. Yhteisöllisyyden kantavia periaatteita ovat yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys sekä maahanmuuttajien oman kielen, kulttuurin ja uskonnon hyväksyminen ja tukeminen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012, 3, 9, 24.)

Lahden seurakuntayhtymän maahanmuuttajatyöllä on tärkeä rooli maahanmuuttajien kotouttamisessa Lahden seudulla. Maahanmuuttajatyössä tuetaan ja autetaan maahanmuuttajia, jotka eivät selviydy maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyvistä haasteista yksin. Seurakunta järjestää tukihenkilö- ja ryhmätointa sekä henkilökohtaista kriisi- ja sielunhoitotyötä (Päijät-Hämeen liitto 2011,17). Maahanmuuttajatyö palvelee kaikkia maahanmuuttajia uskontokun-

nasta tai maahanmuuttotavasta riippumatta. Maahanmuuttajalta tiedustellaan hänen uskonnollista suuntautuneisuuttansa ja hänelle kerrotaan, mistä löytyy hänen oma uskonnollinen yhteisönsä. Tämän tarkoituksena on tukea hänen omaa olemassa olevaa hengellistä identiteettiään. Tuomas Martikaisen (2011, 41) mukaan on arvioitu, että maahanmuuttajista noin kolme neljäsosaa olisi kristittyjä, vajaa viidennes muslimeja ja loput muiden uskontojen kannattajia. Oma uskonto ja uskonnollinen yhteisö antavat maahanmuuttajalle turvaa ja auttavat luomaan uusia sosiaalisia kontakteja vieraassa maassa. Joissakin maahanmuuttajiin liittyvissä tutkimuksissa on tullut esille uskonnon korostunut merkitys maahanmuuttajille maahanmuuton seurauksena (Tiilikainen 2003, 283; Martikainen 2004, 65–86; Pentikäinen 2005, 133–142).

Harjoitteluni aikana osallistuin Lahden uskontojen väliseen työryhmän kokoukseen. Työryhmä pyrkii toiminnassaan huomioimaan ja tukemaan nimenomaan maahanmuuttajia löytämään oman uskonnollisen yhdyskuntansa. Tähän tarkoitukseen he ovat tehneet Lahdessa toimivien uskonnollisten yhdyskuntien oppaan. Maahanmuuttajatyöntekijä toimi työryhmän sihteerinä ja toi esille, että opas olisi tarkoitus päivittää ja muuttaa sähköiseen versioon ja laittaa Internetiin. Tästä kumpusi idea, että minä voisin opinnäytetyönäni tuottaa uskontojen väliselle työryhmälle Internet-sivut, joiden yhteyteen laittaisimme päivitetyn oppaan. Olisin näin tukemassa maahanmuuttajien uskonnollista identiteettiä ja kotoutumista.

Tutustuessani Lahden uskontojen välisen työryhmän taustoihin, periaatteisiin ja toimintaan huomasin, miten merkittävää työtä työryhmä tekee pyrkiessään uskontodialogilla edistämään rauhaa ja toimimaan vihapuheita vastaan. Halusin omalta osaltani olla edistämässä uskonnollisten yhteisöiden yhteistyötä ja uskontodialogia. Internet- sivujen kautta uskontojen välinen työryhmä pystyisi tiedottamaan toiminnastaan ja uskonnollisista yhdyskunnista. Käytännön ihmisenä halusin tehdä toiminnallisen opinnäytetyön eli produktion, jonka tuotoksesta olisi todellista hyötyä yksilölle ja yhteisöille. Produktion lopputuloksena eli tuotoksena ovat Internet-sivut Lahden uskontojen väliselle työryhmälle sisältäen uskonnollisten yhdyskuntien oppaan.

2.2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyöni tavoitteena on tuottaa Lahden uskontojen väliselle työryhmälle Internet-sivustot eli kotisivut. Näiden kotisivujen avulla uskontojen välinen työryhmä saa julkista positiivista huomiota ja työryhmän olemassaolo tulee suuren yleisön tietoisuuteen. Produktion tarkoituksena on nostaa uskontojen välinen yhteistyön tärkeys julkiseen keskusteluun. Uskonnolliset yhdyskunnat pyrkivät rauhaan yhteiseloon ja tavoitteena on yhdessä parantaa ja rakentaa yhteistä hyvää yhteiskuntaa. Internet-sivuston kautta uskontojen välinen työryhmä pystyy paremmin tiedottamaan tarkoituksestaan ja toiminnastaan asiasta kiinnostuneille. Internet-sivujen palaute-osion kautta työryhmä saa ihmisiltä palautetta työryhmän toiminnasta ja ehdotuksia käsiteltäviksi asioiksi ja näin työryhmä pystyy kehittämään toimintaansa.

Produktion toisena tavoitteena on päivittää Lahden uskonnollisten yhdyskuntien oppaan tiedot ja tuottaa oppaasta helposti kaikkien saatavilla oleva nettiopas uskontojen välisen työryhmän Internet-sivujen yhteyteen. Oppaassa on lyhyt informaatio uskontojen välisen työryhmän tarkoituksesta, pyrkimyksistä ja toiminnasta sekä työryhmän jäsenten nimet ja heidän taustayhteisönsä. Uskontojen välisen työryhmän jokaisesta kymmenestä uskonnollisesta yhdyskunnasta on esittely oppaassa. Esittelyteksti sisältää lyhyen tiedotteen yhteisöstä, esimerkiksi yhteisön missio, visio, arvot, yhteystiedot ja maahanmuuttajille kohdistetut toimintamuodon esittelyt yhteystietoineen. Uskonnollisten yhteisöiden opas toimii tietolähteenä, kun maahanmuuttaja tai uusi Lahteen muuttanut asukas etsii oman uskonnollisen yhteisönsä yhteystietoja. Sosiaali- ja terveysalan työntekijät käyttävät opasta yhteystietojen tietolähteenä saadakseen esimerkiksi papin käymään potilaan luona.

Kirjallisen oppaan päivittäminen ja jakaminen on ollut hankalaa ja kallista. Sähköinen nettiopas tulee helpottamaan maahanmuuttajatyöntekijän työtä, sillä oppaan tiedot on helpommin päivitettävissä ja jaettavissa isommalle asiakas- ja yhteistyökumppaniverkostolle. Lahden seurakuntayhtymän ympäristöohjelman (2012) päätavoitteiden mukaisesti on tarkoitus yhtymän toiminnassa vähentää paperin kulutusta ja pienentää hiilijalanjälkeä. Lisäksi sähköisen oppaan päivit-

täminen on halvempaa kuin paperisen version, joten saadaan myös taloudellisia säästöjä.

2.3 Toimintaympäristön kuvaus

Maahanmuuttajien määrä on viime vuosina lisääntynyt Päijät-Hämeessä ja Lahdessa. Vuoden 2012 lopussa Lahden kaupungin 103 016 asukasta ulkomaiden kansalaisia on noin 3,8 prosenttia (Tilastokeskus, kuntien avainluvut 2013). Lahden kaupungin maahanmuuttoasioiden kehittämispäällikön Anne Salorannan (2012, 10) mukaan Lahdessa on noin 3650 ulkomaan kansalaista, edustettuna on yli 100 kansallisuutta, joista suurimmat kansalaisuusryhmät ovat venäläiset, virolaiset, irakilaiset ja thaimaalaiset. Lahden kaupunki on lupautunut vastaanottamaan 20 kiintiöpakolaista vuosittain (Päijät-Hämeen liitto 2011,17). Lahden kaupungin hyvä sijainti keskeisellä paikalla Etelä-Suomessa noin 100 km Helsingistä pohjoiseen mahdollistaa hyvät liikenne- ja junayhteydet sekä pääkaupunkiin että Pietariin Venäjälle. Lahti onkin paluumuuttajien ja venäläisten maahanmuuttajien suosiossa.

Lahden seudulla on nähtävissä uskontojen moninaisuuden lisääntyminen. Eri puolilla Lahden kaupunkia on kirkkoja, rukoushuoneita, seurakuntakoteja, kappeleita ja kulttuurikeskus. Kansankirkkojen; Suomen evankelis-luterilainen kirkon ja Suomen ortodoksisen kirkon lisäksi Lahdessa toimii ainakin 9 eri rekisteröityä uskonnollista yhdyskuntaa ja erilaisia uskonnollisia yhdistyksiä sekä yhteisöjä on useita. Varsinaisia tilastoja uskonnollisista yhteisöistä ja niiden jäsenmääristä Lahden seudulla ei ole saatavana, sillä mikään instanssi ei pidä niistä rekisteriä.

2.4 Yhteistyötahot

2.4.1 Lahden seurakuntayhtymän maahanmuuttajatyö

Opinnäytetyöni toimeksiantaja on Lahden seurakuntayhtymä, yhteiskunta- ja sosiaalisen vastuun yksikön maahanmuuttajatyö. Lahden seurakuntayhtymän

muodostavat Lahden kaupungin alueella toimivat neljä seurakuntaa: Keski-Lahden, Launeen, Joutjärven ja Salpausselän seurakunnat. Vuoden 2011 lopussa seurakuntien jäsenmäärä oli yhteensä 78 002 (Lahden seurakuntayhtymän tasekirja 2012, 19). Teen produktiossa tiivistä yhteistyötä seurakuntayhtymän maahanmuuttajatyöntekijän kanssa. Hän toimii opinnäytetyössäni työelämäohjaajana. Maahanmuuttajatyöntekijän työnkuvaan kuuluu Lahdessa uskontojen välisen työryhmän sihteerin tehtävät; kristillisten kirkkojen ja eri uskontojen välisen vuorovaikutuksen edistäminen sekä yhteisten kokoontumisten järjestäminen.

Perustehtävänä maahanmuuttajatyössä on edistää kristinuskoon perustuvaa oikeudenmukaisuutta ja osallisuutta tukemalla yksilöitä ja perheitä maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyvissä haasteissa. Lahden seurakuntayhtymän diakoninen maahanmuuttajatyö toimii kirkkojärjestyksen (1993, 4:3 §) mukaisesti auttaen nimenomaan niitä maahanmuuttajia, joilla hätä on suurin ja joita muut auttavat tahot eivät auta. Maahanmuuttajatyön asiakkaista toiset ovat olleet maassa jo pidempään ja toiset ovat vasta maahan tulleita, joille yhteiskuntamme toiminta ja palvelut ovat vielä hieman vieraita. Asiakaskunta on moninainen ja erilaisten kulttuurien kirjo on suuri ja vaihteleva, silti diakonisessa auttamistyössä toteutuvat hyvin yhdenvertaisuuden periaatteet. Yhdenvertaisuuslaissakin (2004, 6 §) sanotaan, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Asiakkaat kohdataan aina henkilökohtaisesti ja ihmisarvoa kunnioittavasti.

2.4.2 Lahden uskontojen välisen työryhmä

Internet-sivustot tehdään yhteistyössä Lahden uskontojen välisen työryhmän kanssa ja sivustojen on tarkoitus toimia työryhmän kotisivuina. Työryhmässä ovat edustettuina muslimit, bahá'ít ja kristityistä katolilaiset, ortodoksit, protestanttiset kirkot ja yhteisöt sekä mormonit. Lahden uskontojen välisen työryhmän taustayhteisöinä toimivat Lahden evankelis-luterilaiset seurakunnat, Lahden

ortodoksinen seurakunta, Katolinen Pyhän Ursulan seurakunta Kouvolasta, Lahden helluntaiseurakunta, Lahden vapaaseurakunta, Lahden metodistiseurakunta, Lahden adventtiseurakunta, Lahden baptistilähetys, Lahden islamilainen kulttuurikeskus, Lahden Bahá'í – yhteisö ja Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkko.

Työryhmän tarkoituksena on edistää vuoropuhelua, keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri uskontojen välillä. Pyrkimyksenä on myös poistaa eri uskontoihin liittyviä ennakkoluuloja ja estää niiden käyttämistä rasismien pohjana. Tarkoituksensa toteuttamiseksi työryhmä kokoontuu vuoron perään eri uskonyhteisöjen tiloissa, keskustelee ajankohtaisista kysymyksistä sekä kutsuu eri uskonyhteisöjä ja niiden edustajia keskinäiseen vuorovaikutukseen. Työryhmä organisoii uskonto-dialogitilaisuuksia ja osa työryhmästä on järjestänyt rauhan rukouksitilaisuuksia Lahdessa. Lahden uskontojen välinen työryhmä on tuottanut uskonnollisten yhdyskuntien oppaan Lahdessa. Työryhmä pyrkii yhteiskunnalliseen hyvään; edistämällä rauhaa ja sovintoa Lahden kaupungissa toimivien uskontojen ja uskonnollisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten välillä.

3 USKONNOLLISTEN YHDYSKUNTIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ JA USKONTODIALOGI

3.1 Uskonto

Uskontoa on vaikea käsitteenä määritellä, koska määritelmä riippuu määrittelyn näkökulmista tai ulottuvuuksista, joista uskontoja tarkkaillaan. Yhden jaotelman mukaan uskonnon ulottuvuuksia ovat tiedollinen, tunteellinen, toiminnallinen, yhteisöllinen ja aineellinen ulottuvuus. Tiedolliseen ulottuvuuteen kuuluvat oppijärjestelmät, uskontunnustukset ja myyttiset alkukertomukset sekä symboliikka, pyhät kirjat ja käsitykset yliluonnollisesta. Tunteen ulottuvuus sisältää ihmisen uskonnolliset kokemukset ja palvonnan sekä rituaalien tuottamat tunne-elämykset. Toiminnallinen ulottuvuus käsittää yksin tai yhdessä, uskonnollisen edustajan johdolla tai ilman tehdyt palvontamenot ja jumalanpalvelusrituaalit sekä alttarit ja pyhät paikat. Yhteisölliseen ulottuvuuteen katsotaan kuuluvan yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistaminen, normit ja moraaliperiaatteet sekä kalendaari-, kriisi- ja siirtymäriitit. Aineellinen ulottuvuus sisältää kulttuurin ja taiteen eri osa-alueet sekä esteettiset ihanteet. (Tiimonen 2005, 22.) Tutkijat ovat vain siitä yksimielisiä, että uskonto ja uskonnollisuus ovat moniulotteisia.

Helsingin yliopiston emeritusprofessori Juha Sepon (2003, 10) mukaan uskonnon tunnusmerkkeihin useimmiten kuuluu usko johonkin yliluonnolliseksi koettuun pyhään ja se, että uskonnolla on yleensä perustajansa tai johtajansa, omat symbolinsa, pyhät kirjoituksensa, organisaationsa, seremoniansa, rituaalinsa ja kulttinsa. Uskonto voidaan myös määritellä jaetuksi katsomusjärjestelmäksi, joka sisältää yliluonnollisia uskomuksia ja niihin liittyviä vastauksia inhimillisen olemassaolon peruskysymyksiin, kuten elämän tarkoitukseen (Ketola 2008, 19). Puhuttaessa ymmärrämme usein uskonnolla maailman eri uskonnollisia oppijärjestelmiä.

Uskonto on perheyhtäläinen käsite, sillä yksi uskonto muistuttaa läheisesti toista, tämä kolmatta ja se edelleen seuraavaa uskontoa. Uskontojen ketjumaisen verkoston ääripäillä ei ole juuri mitään yhteisiä piirteitä keskenään. (Sihvola

2011, 25.) Hans Küngin mukaan maailmanuskonnot ovat erilaisia, mutta niillä on myös yhteisiä piirteitä, kuten inhimillinen käyttäytyminen, eettisiä arvoja ja moraalisia vakaumuksia. Küngin laatiman maailmaneetosjulistuksen mukaan maailmanetiikka edustaisi yhteistä eettistä näkemystä, jonka kaikki suuret maailmanuskonnot voisivat allekirjoittaa ja jonka myös ei-uskonnolliset ihmiset voisivat hyväksyä. Maailman Uskontojen Parlamentti allekirjoitti julistuksen Chicagossa 1993. (Küng & Kuschel 1994, 9-12; Jukko 2010, 77, 81.) Uskonnoille yhteistä on ihmisen ja ihmisyyden kunnioittaminen sekä kultainen sääntö – tee muille niin kuin haluaisit itsellesi tehtävän.

Uskontojen voidaan ajatella olevan kokonaisvaltaisia elämänasenteita, joiden vaikutukset muokkaavat ihmistä eettisten ja muiden arvovalintojen kautta. Juha Sihvolan (2011, 100, 106) mukaan Raamatulla ja pyhillä kirjoituksilla voi olla ihmiselle moraalista merkitystä ja uskonnollinen toivo voi motivoida häntä toimimaan moraalisesti. Van der Leeuwin mukaan uskonnollinen ihminen uskoo voiman ja pyhän läsnäoloon ja mukauttaa käytöksensä tuon uskomuksen mukaisesti (Jukko, 2010, 71). Maahanmuuttajan uskonnollinen vakaumus usein läpäisee henkilön kaikkea toimintaa ja hän tuo esiin uskonnollisuuttaan näkyvämmiin kuin keskiverto suomalainen, jonka uskonnollisuus on enempi individualisoitunut.

Toisille uskonto ja uskonnollisuus merkitsevät paljon ja toisille ei juuri mitään. Kirkon tutkimusten ja sen teettämän Gallup Ecclesiastica 2011 – kyselyn mukaan vähemmistö suomalaisista kuuluu aktiiviseurakuntalaisiin, jotka osallistuvat usein uskonyhteisön toimintaan. Enemmistö kuuluu perusseurakuntalaisiin, jotka osallistuvat vain kirkollisiin toimituksiin ja juhlapyhien kirkonmenoihin. Kyselyn mukaan kolme viidestä suomalaisesta valitsi itseään kuvaavaksi uskonnolliseksi identiteettitermiksi *luterilainen* ja *kristitty*. *Ateistiksi* itsensä lukevien osuus oli noussut peräti viidestä prosentista kolmeentoista. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2007, 20–21; 2012, 36, 40–42.) Kansainvälinen WIN-Gallup - tutkimuslaitos (2013) tutki maailmanlaajuisesti uskonnollisuuden ja ateismin kehitystä vuosina 2005–2012. Tämän tutkimuksen yllätyksellisen tuloksen mukaan uskonnollisuus Suomessa oli kasvanut 51 prosentista 53 prosenttiin ja ateismi oli vastaavasti vähentynyt 7 prosentista 6 prosenttiin. Tutkimuksen mu-

kaan Suomi kuuluu rikkaista maista uskonnollisempaan kärkikolmikkoon. Tulos siinä mielessä yllättää, että yhteiskunnassamme ja kirkossa on vallalla sellainen käsitys, että suomalainen uskonnollisuus on heikentymässä eikä vahvistumassa.

Uskonossa ei ole kysymys ainoastaan yksilön omaksumasta vakaumuksesta tai sitoumuksesta tiettyyn maailmankatsomukseen, vaan uskonnolla on myös julkinen, institutionaalinen, sosiaalinen ja kulttuurinen ulottuvuutensa. Uskontokunnat ovat julkisia ja niillä omat on tunnustuksensa, järjestysmuotonsa tai perusnorminsa. Ne toimivat järjestäen yhteisöllisiä ja sosiaalisia uskonnollisia tilaisuuksia ja jumalanpalveluksia, joissa harjoitetaan yhdessä uskonnollista hartautta. (Seppo 2003, 11, 19.) Uskonnot ovat muokanneet yhteiskuntamme ajatus- ja toimintamalleja, sillä ne ovat vaikuttaneet tapakulttuuriin, etiikkaan, oikeaan ja väärään koskevien käsitysten muodostumiseen, joiden pohjalta monet lait on kirjoitettu.

3.2 Uskonnonvapaus ja uskonnollinen yhdyskunta

Jokaisella ihmisellä tulee olla mahdollisuus valita oma uskonnollinen katsomuksensa. Tämä toteutuu kyllä Suomessa, mutta ei vielä kaikkialle maailmassa. Uskonnon ja omantunnonvapaus ihmisoikeutena tuotiin esiin jo 1948 YK:n ihmisoikeuksien julistuksen 18. artiklassa ja hieman myöhemmin vuonna 1950 Euroopan ihmisoikeussopimuksen (1999) 9. artiklassa, jonka Suomi allekirjoitti vuonna 1989 (UHCHR 2013). Uskonnon- ja omantunnonvapaus on myös Suomen perustuslakiin (1999, 11 §) kirjattu perusoikeus, joka takaa oikeudet tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, ilmaista vakaumus ja oikeuden kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan. Uskonnonvapauslaissa todetaan jokaisella olevan oikeus päättää liittymisestään uskonnolliseen yhdyskuntaan, jos yhdyskunta hänet hyväksyy jäsenekseen, tai erota siitä. (Uskonnonvapauslaki 2003, 3 §.)

Uskonnollisella yhdyskunnalla tarkoitetaan uskonnonvapauslaissa (2003, 2 §) evankelis-luterilaista kirkkoa, ortodoksista kirkkokuntaa ja rekisteröityä uskon-

nollista yhdyskuntaa. Uskonnonvapauslain 7. §:n mukaan rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan tarkoituksena on järjestää ja tukea uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen kuuluvaa yksilöllistä, yhteisöllistä ja julkista toimintaa. Tämän toiminnan tulee pohjautua uskontunnustukseen ja pyhinä pidettyihin kirjoituksiin tai muihin pyhinä pidettyihin vakiintuneisiin toiminnan perusteisiin. Tässä opinnäytetyössä käytän uskonnollisesta yhdyskunnasta myös nimitystä uskonnollinen yhteisö.

Kirkon tutkimuskeskuksen Uskonnot Suomessa – hankkeen tuloksista käy ilmi, että uskonnollinen monimuotoisuus lisääntyy maassamme. Erinäiset tilastot osoittavat perinteisestä evankelis-luterilaista kirkosta eroamisen lisääntyneen, mutta taas uusien uskonnollisten yhteisöiden ja järjestöjen määrän jatkuvan lisääntymisen. Valtaosa näistä uusista yhteisöistä ovat taustaltaan kristillisiä. (Suomen Ekumeeninen Neuvosto i.a.) Uskonnollisista yhteisöistä vain osa on rekisteröitynyt virallisiksi uskonnollisiksi yhdyskunniksi ja lisäksi on paljon yhdistysmuotoisia järjestöjä, jotka voidaan luokitella uskonnollisiksi yhteisöiksi. (Keto-la 2008, 13.)

Tilastokeskuksen (2012) mukaan Suomen viisi suurinta uskonnollista yhdyskuntaa vuoden 2011 lopussa olivat Suomen evankelis-luterilainen kirkko (4 175 443 jäsentä), Suomen ortodoksinen kirkko (58 584 jäsentä), Jehovan todistajat (19 001 jäsentä), Suomen vapaakirkko (14 789 jäsentä) ja Katolinen kirkko Suomessa (11 091 jäsentä). Tilastojen mukaan uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien (1 087 972) osuus väestöstä on kasvussa. Tilastot väestön jakautumisesta uskonnollisen yhdyskunnan mukaan ovat hieman harhaanjohtavia, sillä esimerkiksi yhdistyspohjaisiin helluntaiseurakuntiin kuuluu enempi ihmisiä kuin rekisteröityyn Suomen Helluntaikirkkoon ja muslimeista vain osa kuuluu johonkin rekisteröityyn islamilaiseen seurakuntaan.

3.3 Uskontodialogi ja uskontojen välinen yhteistyö

Dialogin ajatellaan olevan vuorovaikutuksellista ja tasavertaista ajatusten vaihtoa keskustellen tai kirjoittamalla. Dialogin tavoitteena on ilmiön tutkiminen yh-

dessä, jonka seurauksena saavutetaan uusi yhteinen ymmärrys. Dialogissa korostuu moniäänisyys, sillä jokainen dialogiin osallistuva tarkastelee keskustelun kohdetta eri näkökulmasta. Toiset kuuntelevat kunnioittaen toistensa näkemyksiä, jolloin erilaisia käsityksiä tuodaan avoimemmin esille. Näitä käsityksiä pohditaan rinnakkain tasa-arvoisesti. Dialogi on yleensä pidempi prosessi, sillä ratkaisu ei löydy hetkessä. Keskustelussa syntyy kokonaiskuva tarkasteltavasta ilmiöstä, jolloin yksilöllisestä tiedosta siirrytään yhteisölliseen tietoon ja näin ollen rakentuu jaettu ymmärrys. (Isoherranen 2008a, 65–66.)

Uskontodialogilla tarkoitetaan uskontojen välistä kohtaamista tai vuoropuhelua eri uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvien ihmisten kesken. Uskontodialogia voi tapahtua paikallistasolla; uskontojen kannattajien välisessä kanssakäymisessä arjessa tai uskontojen edustajien kohtaamisessa yhteisen toiminnan parissa (Hiltunen & Vasko 2011, 20). Dialogilla on yhteisesti asetetut tavoitteet, tällöin dialogista tulee tavoitteellista ja yhteistyötä edistävää toimintaa. Mönkkösen (2002, 42–43) määrittelemässä yhteistyössä, osapuolet sitoutuvat samoihin päämääriin, näkevät yhteisiä tavoitteita ja etenevät niitä kohti. Isoherrasen (2008b, 27) mukaan yhteistyö ei ole vaan toimintaa yhteisten tavoitteiden eteen, vaan siinä korostuvat sosiaaliset suhteet ja vuorovaikutus. Vuorovaikutuksessa toisen uskonnon jäsenten kanssa korostuu oman uskonnollisen identiteetin merkitys. Omien lähtökohtien, uskonnollisten juurien tunteminen helpottaa eri uskontoihin kuuluvien ihmisten kohtaamista. Aidossa uskontodialogissa kuunnellaan ja esitetään rakentavia kysymyksiä. Pyrkimyksenä on ymmärtää toisen ihmisen lähtökohtia ja ajatusmaailmaa, katsellen asioita hänen näkökulmastaan, unohtamatta kuitenkaan oman vakaumuksen esiin tuomista.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko on jaotellut dialogin eri muotoihin ja tasoihin. Uskontodialogin muodot ovat institutionaalinen dialogi, jolla tarkoitetaan uskonnollisten yhdyskuntien ylätasoon edustajien välistä keskustelua virallisissa kokouksissa. Tällainen valtiollisella tasolla tapahtuva dialogi voi toimia luottamuksen rakentajana, mutta dialogi pysyy yleensä melko abstraktilla tasolla (Martikainen 2011, 83). Teologiset asiantuntijat käyvät teologista dialogia tarkastellen uskontojen historiallisia ja filosofisia kysymyksiä. Spiritualiteetin dialogissa haetaan yhteyttä toiseen osapuoleen yhteisen uskonnollisen kokemuksen

ja harjoituksen kautta. Arjen dialogissa kohtaamme toisin uskovia tai uskonnottomia päivittäin työssä, koulussa, kadulla ja kaupassa. Eri tavoilla uskovat ihmiset voivat kokoontua yhteisten huoltenaiheiden dialogiin, jossa heidän pyrkimyksensä on yhdessä ratkaista ongelma tai vähentää huolenaihetta. Henkilökohtainen kontakti ja yhteisen toiminnan kautta tapahtuva kohtaaminen ja vuoropuhelu ovat tehokkaimmat uskontojen välisen dialogin muodot. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.; sakasti.evl.fi - kirkon palvelijoille i.a.)

Uskontodialogista on ilmestynyt muutamia oppaita, kuten Suunnista uskontojen maailmassa - dialogiopas seurakunnille, Uskontodialogi - kasvatusta kulttuurien kohtaamiseen ja Hyvä tietää uskontodialogista (Raitis & Hiltunen 2001; Rautionmaa 2010; Hiltunen & Vasko 2011). Evankelis-luterilaisen kirkolla ei ole selkeitä ohjeita paikallisseurakunnille, joita he voisivat käyttää dialogitoiminnan aloittamiseksi omilla alueillaan. Seurakuntien paikallisista dialogikäytännöistä ei ole löydettävissä tutkittua tietoa, vaan tutkimuksessa on yleensä keskitytty uskontodialogin teologisiin, filosofisiin ja teoreettisiin lähtökohtiin. Suomessa on tutkittu nimenomaan kristittyjen ja muslimien dialogia. (Laitila 2009; Illman 2009.)

3.4 Yhteiskunnan haaste uskonnollisille yhteisöille

Eri uskontojen välinen yhteydenpito ja yhteistyö ovat erityisen tärkeitä yhteiskunnassa, joka pyrkii avoimuuteen ja monimuotoisuuteen. Erinäiset hallituksen ja maakunnan ohjelmat sekä yhteisöjen suunnitelmat ja julkilausumat tuovat esille, että uskonnollisilla yhteisöillä on tärkeä asema yhteiskunnassamme yhteisen hyvän edistämiseksi ja etnisten suhteiden kehittämiseksi. Yhteiskunta esittää haasteen uskonnollisille yhteisöille; tehkää yhteistyötä ja vahvistakaa näin rauhanomaista yhteiseloä. Seuraavassa tuon esille muutamia esitettyjä haasteita, suosituksia ja ohjeistuksia.

Hallituksen etnisen syrjinnän ja rasismien vastainen toimintaohjelma vuodelta 2001 suosittaa, että kunnassa vaikuttavien kansalaisjärjestöjen, seurakuntien ja uskonnollisten yhteisöjen sekä etnisten vähemmistöjen edustajien yhteistyötä

tulisi lisätä ja saada aikaan pysyviä yhteistyömuotoja. Paikallistason merkitys korostuu hyvien etnisten suhteiden kehittämisessä sekä etnisen syrjinnän ja rasismien ehkäisemisessä, koska kunnissa ihmiset kohtaavat toisensa jokapäiväisen elämän eri tilanteissa. (Työministeriö 2001, 1, 8, 15, 19)

Yhteiskunnalliseen keskusteluun on noussut maahanmuuttajiin kohdistuva syrjintä ja rasismi sekä vihapuheet. Tammikuussa 2012 pidetyssä ”Suoraan sanoen vihapuhetta vastaan – puhukaamme hyvää toisistamme”-seminaarissa avauspuheen pitänyt Tasavallan presidentti Tarja Halonen (2012) totesi, että vihakäyttäytymisen estämiseksi on tehtävä yhteistyötä ja laajaa vaikuttamista yhteiskunnan eri tahoilla. Etnisten suhteiden neuvottelukunta edistäisi hyviä etnisiä suhteita lisäämällä eri tahojen mahdollisuutta hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistoimintaan (Sisäasiainministeriö 2012). Myös Päijät-Hämeen maahanmuuttopoliittinen ohjelma on samoilla linjoilla, se haluaisi lisätä uskontojen välistä vuoropuhelua edistääkseen etnisiä suhteita (Päijät-Hämeen liitto 2011, 37).

Meidän kirkko – Osallisuuden yhteisö strategiassa tuodaan esille, että turvataksemme yhteiskuntarauhan, meidän tulee käydä uskontojen välistä vuoropuhelua ja toimia maahanmuuttajien ja suomalaisten keskinäisen ymmärryksen parantamiseksi (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2007, 40). Suomen evankelis-luterilaisen kirkon (2009a, 36) ekumeenisessa strategiassa todetaan, että kirkko voi vaikuttaa yleiseen asenneilmapiiriin niin, että ihmisoikeudet turvataan ja yhteiskuntarauha vahvistuu. Kaikissa näissä edellä mainituissa toimintaohjelmissa puhutaan hyvin yleisellä tasolla uskontodialogista tai vuoropuhelusta, mutta niissä ei tuoda konkreettisesti esille, mitä tämä uskontojen välinen yhteistyö olisi, mitä uskontodialogi tarkoittaisi paikallisella tasolla sekä mitä yhteistoiminta pitäisi sisällään.

3.5 Uskontodialogia Suomessa

Tasavallan presidentti Tarja Halosen aloitteesta vuodesta 2001 lähtien uskontojen edustajat ovat kokoontuneet keskustelemaan yhteisestä tehtävästään, miten he voisivat estävästi vaikuttaa maassamme esiintyvään vihakäyttäytymiseen ja

vahvistaa sovintopuhetta. Uskontojohtajien kokouksiin ovat osallistuneet luterilainen arkkipiispa, ortodoksinen arkkipiispa, katolinen piispa, Suomen Islamseurakunnan puheenjohtaja, Suomen juutalaisten seurakuntien keskusneuvoston puheenjohtaja sekä Suomen islamilaisen yhdyskunnan imaami, ja hänen sijastaan vuodesta 2008 Suomen Islamilaisen Neuvoston puheenjohtaja. (Uskot - Resa i.a.)

Suomen Ekumeenisen neuvoston (SEN) merkitys yhteiskunnallisena ja uskontojen välisen kohtaamisen toimijana on korostunut. SEN oli vuonna 2011 perustamassa kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin edustajien Uskontojen yhteistyö Suomessa ry – USKOT-foorumia, jonka tarkoitus on edistää yhteiskuntarauhaa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, 2012, 226–227.)

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokous päättää kirkon suhteista ja yhteistyöstä muiden kirkkojen, uskontokuntien ja kirkon välisten järjestöjen kanssa (Kirkkolaki 1993, 20:7 §). Kirkolla on erilaisia työryhmiä, joiden tarkoitus on tuottaa uskontojen kohtaamista varten tiedollisia ja käytännöllisiä aineistoja, järjestävää koulutusta ja julkaista aineistoja hiippakuntien, seurakuntien ja lähetysjärjestöjen käyttöön. Tällaisia työryhmiä ovat esimerkiksi lähetys ja uskonto-teologinen työryhmä, kirkko ja juutalaisuus -työryhmä sekä kirkko ja islam -työryhmä. (sakasti.evl.fi - kirkon palvelijoille i.a.)

Suomessa toimii Suomen uskontodialogi – verkosto (i.a.), johon kuuluvat Helsingin Uskontojen Foorumi, Religions for Peace Suomen naisverkosto, Kaupunki yhteisönä ry. ja Uskot ilman rajoja ry. Näissä uskontodialogiin erikoistuneissa yhdistyksissä eri uskontokuntiin kuuluvat ihmiset käyvät vuoropuhelua toistensa kanssa, edistäen näin sosiaalista rinnakkaiseloa.

Eri puolella Suomea paikallistasolla eri uskonnolliset yhteisöt tekevät yhteistyötä keskenään. On olemassa erilaisilla kokoonpanoilla ekumeenisia kristinuskoa edistäviä ryhmiä ja toisaalla kristityt ja muslimit käyvät keskenään uskontodialogia. Kirkon nelivuotiskertomuksen 2008–2011 mukaan uskontodialogiin liittyvää toimintaa oli vuonna 2011 järjestänyt säännöllisesti kaksi prosenttia ja kertaluonteisesti 15 prosenttia seurakunnista (Suomen evankelis-luterilainen kirkko

2012, 214). Varsinaisia eri uskontojen välisiä työryhmiä oli vaikea löytää. Tiedustelin kirkkohallituksesta maahanmuuttajatyön työalasihteeriltä Marja-Liisa Laihialta (henkilökohtainen tiedonanto 1.10.2012) uskontojen välisistä työryhmistä, niin hän toi esille, että Turussa ja Espoon Leppävaarassa voisi olla tällaiset ryhmät. Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän maahanmuuttajatyön diakoni Taina Viljanen (henkilökohtainen tiedonanto 5.10.2012) kirjoitti, että Turun Uskontojen Foorumi ei ollut toiminut enää vuosiin. Leppävaaran seurakunnan kappalaisen Juha-Pekka Rissasen (henkilökohtainen tiedonanto 31.10.2012) mukaan Espoon Leppävaarassa toimi vuosina 2003–2010 Silta-ryhmä, johon olivat tervetulleita eri uskontojen edustajat. Marja-Liisa Laihia (henkilökohtainen tiedonanto 4.10.2012) toteaa, että hänellä, hänen kollegallaan Pekka Hiltusella ja Suomen Ekumeenisen Neuvoston puheenjohtajalla Heikki Huttusella ei ole tietoa tällä hetkellä toiminnassa olevista muista uskontojen välisistä työryhmistä kuin Lahden ryhmä.

3.6 Lahden uskontojen välisen työryhmän toiminta

Lahden seurakuntayhtymän aloitteesta päätettiin Lahteen perustaa uskontojen välinen työryhmä, joka toimisi yhteistyömuotona sekä syventäisi uskontojen välistä dialogin tasoa. Työryhmä on toiminut vuodesta 2004 lähtien ja edistänyt avoimuutta, ymmärrystä ja keskinäistä kunnioitusta sekä vuoropuhelua ja yhteistoimintaa eri uskontojen välillä Lahdessa. Työryhmän tarkoituksena on ollut poistaa eri uskontoihin liittyviä ennakkoluuloja ja estää niiden käyttämistä rasmin pohjana. Lahden uskontojen välinen työryhmä ei käy virallisia oppikeskusteluja, vaan niitä käyvät siihen tehtävään tarkoitettut kokonaiskirkon tasolla toimivat työryhmät. Uskontojen välinen kohtaaminen – suuntaviivoja - julkilausuman mukaan kirkot on kutsuttu tekemään yhteistyötä toisten uskontojen edustajien kanssa, pyrkimyksenä yhteinen yhteiskunnallinen hyvä (Hiltunen 2005). Tähän samaan pyrkii Lahden uskontojen välinen työryhmä.

Lahden uskontojen välinen työryhmä on luonut itselleen selkeät periaatteet, jonka pohjalta vuoropuhelua käydään. Uskontodialogissa kunnioitetaan toista ihmistä, ollaan avoimia ja rehellisiä sekä kriittisiä ja rakentavia. Kunnioitetaan

sitä, mikä on toiselle pyhää. Tunnetaan ja tunnustetaan omat uskonnolliset lähtökohdat ja pidetään omaa näkökantaa aloituspisteenä. Pyritään näkemään asiat toisen näkökulmasta ja odotetaan toiselta samaa kuin itseltä sekä tuetaan luottamuksen kehittymistä. Työryhmän uskontodialogi on alkanut keskinäisen tuntemuksen lisääntymisestä, joka on synnyttänyt keskinäistä luottamusta ja kunnioitusta. Luottamus luo turvallisuutta, jolloin jokainen osallistuja uskaltaa tuoda omia ajatuksiaan ja näkemyksiään yhteiseen keskusteluun. Vuoropuhelu auttaa luomaan yhteistä kieltä ja poistamaan vääriä käsityksiä toisista osapuolista. (Lahden uskontojen välinen työryhmä 2004.)

Uskontodialogi vaatii osallistujilta aktiivista osallistumista ja sitoutumista toimintaan. Lahden uskontojen välinen työryhmä kokoontuu noin 3-4 kertaa vuodessa. Kokoukset pidetään vuoronperään eri uskonnollisten yhteisöiden tiloissa, jossa yhteisön edustaja esittelee tiloja ja toimintaa, tuoden ehkä samalla esille uskonsa lähtökohtia. Tämä lisää työryhmäläisten tietämystä ja edesauttaa ymmärtämään paremmin toisen uskonnollisen yhteisön toimintaa. Kokouksessa käydään läpi eri yhteisön kuulumisia ja keskustellaan ajankohtaisista kysymyksistä. (Lahden uskontojen välinen työryhmä 2004.)

Mönkkösen (2002, 43–44) mukaan yhdessä suunniteltu ja yhdessä toteutettu yhteistoiminta on korkein sosiaalisen vuorovaikutuksen taso, siinä syntyy luottamusta ja arvostusta toisia kohtaan. Uskontojen välinen työryhmä on yhdessä suunnitellut ja tuottanut maahanmuuttajan tai uuden Lahteen muuttaneen asukkaan tietolähteeksi uskonnollisten yhdyskuntien oppaan. Sen avulla voi löytää oman uskonnollisen yhteisönsä yhteystiedot. Osa uskontojen välisen työryhmän jäsenistä on yhdessä järjestänyt vuosittain vuodesta 2010 lähtien Rauhan rukous-tilaisuuksia osana vastuuviikkoa. Tilaisuus on järjestetty rauhan, ihmisoikeuksien ja kansainvälisen vastuun rukouspäivänä lokakuussa tai sen läheisyydessä. Rukoushetkessä eri uskontokuntien edustajat ovat rukoilleet rauhan puolesta eri kielillä toistensa läsnä ollessa.

Lahden uskontojen välinen työryhmä (2010) on lähettänyt vetoimuksen Lahden kaupunginhallitukselle, jossa se tuo esille suomenkielisen kielikoulutuksen aloituspaikkojen liian vähäisyyden suhteessa kysyntään. Vetoimuksessa kielikou-

lutuksen lisäämisen ohella työryhmä tuo esille huolensa nuorten maahanmuuttaja miesten työttömyyden lisääntymisestä. Eri uskonnolliset yhteisöt tekevät yhteistyötä maahanmuuttajien auttamiseksi ja kotoutumiseksi.

Työryhmä on järjestänyt kristittyjen ja muslimien välisen uskontodialogitilaisuuden 5.3.2013 Lahdessa. Tilaisuuden nimi oli Abrahamin jälkeläiset, joka jo kuvaa sitä, että kristityillä ja muslimilla on yhteinen menneisyys. Tilaisuudessa keskustelijoina olivat teologian tohtori, hiippakuntadekaani Ari Hukari Tampereelta ja tohtori, islamin apulaisprofessori Erkan Kurt Houstonin yliopistosta. Ari Hukari korosti puheessaan, että uskontodialogissa uskonopillinen vertailu ja kiistely eivät johda kovin pitkälle, siksi vuoropuhelussa tulee keskittyä enemmän käytännön teemoihin ja löytää yhteisiä asioita ja arvoja. Kaikille uskavaisille yhteistä on uskomisen ja yhteisiä arvoja ovat rauha, yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus, ihmisoikeudet ja uskonnonvapaus. (Hukari 2013.) Yleisöllä oli mahdollisuus antaa kysymyksiä ja kommentteja luentojen lopuksi ja keskustelu kävi vilkkaana. Tilaisuudelle toivottiin jatkoa, sillä osa kuulijoista halusi tulla juttelemaan illan esiintyjien kanssa vielä yhteiskeskustelun päätyttyä. Tämän kaltainen yhteistyö eri uskonnollisten yhteisöiden edustajien tai jäsenten välillä avaa osapuolille mahdollisuuden saada sellaisia kokemuksia elämästä, arvoista ja uskonnosta, joita ei ilman yhteistyötä ja dialogia ole mahdollista saavuttaa.

4 TIEDOTTAMINEN USKONTOJEN VÄLISESTÄ YHTEISTYÖSTÄ JA ERI USKONNOLLISISTA YHDYSKUNNISTA INTERNETISSÄ

4.1 Viestintä ja tiedottaminen vaikuttamisen välineinä

Viestinnällä tarkoitetaan sanomien vaihtamista ja jakamista sekä niiden tuloksena syntyvää yhteisöllisyyttä ja sosiaalista vuorovaikutusta. Joukkoviestintä on yleensä teknisesti välittyntä, yksisuuntaista viestintää, jossa sanomat jaetaan julkisesti laajalle yleisölle. (Seppänen & Väliverronen 2012, 21, 24.) Tiedottamisen ajatellaan olevan tiedolla varustamista, tiedoksi antamista ja tiedon jakelua. (Karvonen 2005). Lahden uskontojen välisen työryhmän kotisivut toimivat joukkoviestintävälineenä, joiden kautta työryhmä tiedottaa eli jakaa informaatiota uskontojen välisestä yhteistyöstä, uskontodialogista ja esittelee Lahden seudulla toimivia uskonnollisia yhdyskuntia.

Tiedottamisen tavoitteena on vaikuttaa ihmisten käsityksiin, antamalla heille uutta tietoa ja saaden näin aikaan viestijän toivoma muutos. Vaikuttamisessa, jokin asia tai ilmiö koskettaa ihmistä tunnetasolla ja se muuttaa hänen ajatteluun ja siten käyttäytymistään sekä toimintaansa. (Helosvuori 2012, 165–166.) Kotisivut ja uskonnollisten yhdyskuntien opas tulee sisältämään paljon tietoa eri uskonnollisista yhdyskunnista ja uskontodialogista. Tiedon tarkoituksena on herättää ihmisten kiinnostus uskontoa, uskonnollisia yhteisöjä ja uskontodialogia kohtaan ja saada heidät huomaamaan yhteiskuntamme uskontojen moninaisuus. Maahanmuuttaja saa kotisivuilta tietoa maamme uskonnollisesta kentästä ja Lahden uskonnollisista yhdyskunnista. Tiedon lisääntyminen kasvattaa maahanmuuttajan mahdollisuuttaan jäsentyä ympäröivään yhteisöön. Hän kotoautuu, liittyy paikalliseen yhteisöön ja yhteiskuntaan sekä toivottavasti myös uskonnolliseen yhteisöön. (Johansson, Ruotsalainen & Maunumäki 2011, 50.)

Meidän kirkko-strategia ja viestintäohjelma Viemme viestiä ohjeistavat lisäämään vuorovaikutusta viestinnässä ja tuomaan aktiivisesti julkiseen keskusteluun tärkeitä aiheita (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2007; 2009b). Produktiossa pyrimme tuomaan julkisuuteen työryhmän olemassaolon ja uskonto-

dialogin tarpeellisuuden sekä maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisen uskonnollisen yhteisön avulla. Julkisella viestinnällä ja tiedottamisella saadaan uskontojen välinen yhteistyö ja -toiminta näkyväksi.

Seurakunnissa ja uskonnollisessa yhteisössä on yleensä nimetty henkilö, jonka vastuualueeseen kuuluu yhteisön asioista tiedottaminen ulospäin. Lahden uskontojen välisen työryhmän tiedottamisesta vastaa enimmäkseen työryhmän sihteeri. Uskonnollisten yhteisöjen käyttämiä julkisia viestintävälineinä ja -kanavina ovat yleensä esitteet, mainokset, kohderyhmäpostitukset, omat sähköiset uutiskirjeet, omat verkkosivut ja mobiiliviestintä sekä tiedotteet, jotka ilmestyvät seurakuntalehdissä, ilmaisjakelulehdissä ja paikallisissa sanomalehdissä. Lahden uskontojen välinen työryhmä on aikaisemmin tiedottanut toiminnastaan puhelimitse, sähköpostitse ja lehdistötiedotteilla.

Uskonnot saavat median ja yleisön huomion, kun ne käsittelevät muita asioita kuin ihmisen suhdetta Jumalaan. Uskonnoilla on julkinen ääni, silloin kun ne ovat aktiivisia yhteiskunnallisissa ja poliittisissa kysymyksissä, kuten kirkon suhteesta homoihin. (Sakaranaho & Pesonen 2002, 10–11.) Tiedotusvälineet eivät edesauta ja kehitä uskontodialogia, sillä useimmiten uskonto oli se sitten islam, kristinusko tai jokin muu ylittää uutiskynnyksen tavallisimmin konflikti- ja onnettomuustapauksissa (Laitila 2009, 152). Uutisointi uskonnollisista yhteisöistä on jopa sensaatiohakuista. Tiedotusvälineet muokkaavat tehokkaasti ihmisten käsityksiä uskonnoista ja niiden kyvystä vastata nykypäivän haasteisiin. Myönteisemmän julkisuuskuvan uskonnolliset yhteisöt saavat erilaisten humanitaaristen ja sosiaalisten auttamisprojektien kautta.

4.2 Internet tiedonjakajana

Internet toimii nopeana ja tehokkaana tietoverkkona, niin henkilökohtaisessa kuin joukkoviestinnässä. Internetin kautta voidaan jakaa tietoa yksittäiselle henkilölle tai suurelle joukolla kerralla, niin paikallisesti kuin maailmanlaajuisesti. Internet toimii kaksisuuntaisesti, jolloin kuka tahansa voi toimia sisällöntuottajana. Internetissä voi esimerkiksi etsiä tai välittää tietoa, tekstiä, kuvia, musiikkia

ja videokuvaa. Sen avulla voi lähettää ja vastaanottaa sähköpostia sekä tiedostoja, osallistua verkkokokouksiin ja keskusteluryhmiin, lukea blogeja ja verkkolehtiä, liittyä tiedotuslistoille, kuunnella musiikkia sekä katsoa televisiota ja elokuvia.

Internetin käyttö maassamme on jo arkipäiväistynyt. Suomi on Internetin käytössä Euroopan kärkimaita, sillä vuonna 2012 Suomen kotitalouksista peräti 87 prosentista löytyi Internet-yhteys ja 90 prosenttia 16–74-vuotiaista suomalaisista käytti Internetiä (Tilastokeskus, Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö 2013). Maahanmuuttaja mediakäyttäjänä – tutkimuksen mukaan Internet on myös tärkeässä roolissa useimpien maahanmuuttajienkin arkipäivässä (Maasilta, Simola & af Heurlin 2008, 61). Tietoyhteiskunnassamme monet yhteiskunnan ja eritoten yritysten toiminnot, palvelut ja tiedotus ovat siirtyneet tai siirtymässä Internetiin, jossa ne ovat koko ajan käyttäjien saatavilla. Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt ovat myös löytäneet Internetin tietoverkoston. Viestintästrategiassaan Vuoropuhelun kirkko Suomen evankelis-luterilainen kirkko (2004, 20) asetti tavoitteekseen läsnäolonsa vahvistamisen mediassa erityisesti verkkoviestinnässä. Kirkolla on oma kirkon toimijoita kokoava verkkopalvelu evl.fi, jonka kautta se tiedottaa toiminnastaan niin kirkon jäsenille kuin siihen kuulumattomille. Suurimmalla osalla luterilaisista seurakunnista on jo omat kotisivut ja seurakuntien työntekijöiden työnkuvaan voi kuulua verkkoviestintää sosiaalisissa yhteisöissä. Myös useimmilla muilla uskonnollisilla yhteisöillä on omat kotisivut, jonka kautta yhteisö jakaa informaatiota toiminnastaan.

Lahden uskontojen välisen työryhmällä ei ollut Internet-sivuja, mutta siihen tuli tarvetta, koska he halusivat päivittää ja muuttaa Lahden uskonnollisten yhdyskuntien oppaan sähköiseen muotoon ja laittaa Internetiin. Internet mahdollistaa kotisivujen kautta työryhmän julkisen toiminnan ja tiedonjaon sekä kotisivut toimivat oppaan alustana. Kotisivujen palaute-lomakkeen kautta käyttäjät voivat antaa palautetta ja ehdottaa käsiteltäviä asioita työryhmälle, tällä tavoin työryhmä pystyy kehittämään toimintaansa ja olemaan vuorovaikutuksessa käyttäjien kanssa. Kotisivujen kautta tiedottaminen on nopeaa, ajantasaista ja helposti päivitettävissä sekä kustannustehokasta.

Verkkotiedottamisesta ei ole erikseen säädetty lailla, mutta julkisuuslaki koskee viranomaisten tiedottamista verkossa. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (1993) korostaa viranomaisten toiminnan avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja tiedottamisvelvollisuutta (3 §). Erityisesti julkisuuslain 24 §:ssä on koottu luettelo salassa pidettävistä asioista. Monet näistä kohdista soveltuvat myös seurakuntien ja uskonnollisten yhdyskuntien asioihin. Kirkkolain (1993) 25:8 §:ssä tuodaan esille, että kirkkohallinnossa sovelletaan julkisuuslakia, tietyin poikkeuksin. Lisäksi salassapidon alaisuuteen kuuluvat yksityiseen henkilöön kohdistuvat sielunhoidon ja diakonian asiakirjat. Lahden uskontojen välinen työryhmä ei itsessään ole viranomainen, mutta kotisivujen omistaja Lahden seurakuntayhtymä on julkishallinto. Työryhmä pyrkii sivuillaan avoimuuteen, mutta huomioi yksityisten ihmisten intymiteettisuojaan.

5 PRODUKTION TOTEUTUSPROSESSI

5.1 Ideointi ja alkuselvittely

Opinnäytetyöni produktio on projektimainen kehittämishanke. Produktio on ainutkertainen, aikataulutettu, vaiheittain etenevä tavoitteellinen prosessi, joka johtaa ideasta sen toteuttamiseen. Produktiolla on valvovan organisaatio määrittelemät resurssit. Produktio arvioidaan ja raportoidaan. (Silfverberg 2007, 21.) Opinnäytetyön idea kumpusi Lahden uskontojen välisen työryhmän tarpeesta päivittää uskonnollisten yhdyskuntien opas. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa uskontojen väliselle työryhmälle Internet-sivut, joiden yhteyteen laitettiin uskonnollisten yhdyskuntien päivitetty opas. Työryhmän sihteerinä toimi Lahden seurakuntayhtymän maahanmuuttajatyöntekijä ja täten seurakuntayhtymä vastasi ja määritteli produktioon käytettävät resurssit. Kerroin ideastani Lahden seurakuntayhtymän diakoniajohtajalle ja maahanmuuttajatyöntekijälle, jotka kannattivat idean työstämistä sekä kävimme alustavia keskusteluja siitä, mitä produktio pitäisi sisällään.

Produktion ensimmäisenä vaiheena oli alkuselvitysten teko eli idean työstäminen toteutettavaan muotoon ja käytännön toimien selvittäminen; onko produktio yleensä edes mahdollista toteuttaa. Kotisivujen tekninen toteuttaminen päätettiin antaa tietotekniikan ammattilaisten tehtäväksi kotisivujen toimivuuden ja pitkäikäisyyden takaamiseksi. Produktion tarvitsemien resurssien selvittämiseksi tein kustannusarviokartoituksen ja yhteistyökumppanien kartoittamisen. Tiedustelujen kohteina olivat Lahden nuorisopalveluiden mediapaja, Koulutuskeskus Salpaus, Lahden ammattikorkeakoulu ja toimintakeskus Takatasku. Kartoituksilla haluttiin tietoa; miten paljon Internet-sivujen tuottaminen tulisi maksamaan ja kuka tai mikä taho pystyisi auttamaan Internet-sivujen pohjan luomisessa. Sain tietooni, että eräs mediatekniikan opiskelija oli tehnyt seurakunnan nuorisopuolelle Internet-sivustot, joten otin yhteyttä häneen, kerroin produktios- ta ja kysyin halukkuutta yhteistyöhön. Opiskelija totesi laittavansa viestini edelleen opettajalleen Lahden ammattikorkeakoululle, jos koulu kiinnostuisi teettämään projektini harjoituksena oppilaille. Tiedusteluiden kautta syntyi näkemys

kotisivujen tuottamisen hintatasosta, mutta yhteistyösopimuksia ei tässä vaiheessa syntynyt. Alkuselytysten pohjalta Lahden seurakuntayhtymän diakoniajohtaja ja maahanmuuttajatyöntekijä tekivät päätöksen jatkaa produktion toteuttamista ja määrittelivät produktion budjetin määrärahan.

5.2 Suunnittelu, tuottaminen ja sisällön luominen

Produktiossa oli henkilöstöressurssina yksi työntekijä eli opinnäytetyön toteuttaja, joka vastasi koko produktiosta; suunnittelemisesta, tuottamisesta, sisällön luomisesta, palautteen keräämisestä, markkinoimisesta ja yhteistyöstä sekä viestinnästä. Produktion hallinnasta ja kuluista vastasi Lahden seurakuntayhtymän maahanmuuttajatyö. Hyväksyin ehdotukseni ja päätökseni maahanmuuttajatyöntekijällä, jonka kanssa yhteistyö sujui mallikkaasti. Produktiossa oli tärkeää yhteistyön ja viestinnän sujuvuus. Henkilökohtainen kontakti yhteistyökumppaneihin edesauttoi luottamuksen syntymistä ja yhteisten tavoitteiden luomista. Kävin Lahden uskontojen välisen työryhmän kokouksessa esittäytymässä ja kertomassa Internet-sivujen tuottamisesta ja opasmateriaalin keräämiseen liittyvistä yksityiskohdista. Vastaanotto oli yhteistyöhalukas ja kannustava.

Produktioita jatkettiin kilpailuttamalla kolmea Internet-sivustoa tekevää yritystä. Heiltä pyydettiin tarjoukset internet-sivujen teknisestä perustamisesta ja luomisesta. Tarjouspyyntöön oli kirjattu tietoa produktiosta ja määritelty tarjouksen haluttu sisältö. Internet-sivujen luomista ei olisi tarvinnut kilpailuttaa, sillä rahasumma jää alle 15000 €, mutta halusin mahdollisimman edullisen tarjouksen. Mediatekniikan opiskelija otti minuun yllättäen yhteyttä ja kertoi, että he olivat jo koulussa aloittaneet minun produktioni tekemisen, sillä ammattikorkeakoulu oli ottanut projektini ”harjoitustyöksi”. Koska olin ehtinyt lähettää yrityksille jo tarjouspyynnöt, niin lähetin tarjouspyynnön myös Lahden ammattikorkeakoululle. Ammattikorkeakoulun opettaja otti yhteyttä, jolloin kerroin hänelle opinnäytetyön produktiosta ja totesin, että käytössä oleva budjettisumma oli pieni, joten voisi olla, ettei produktiota tuotettaisi. Opettajan mielestä oli tärkeää, että opiskelijat saisivat kokemusta ja opintopisteitä Internet-sivujen tekemisestä.

Määräaikaan mennessä olimme saaneet kaksi tarjousta Internet-sivujen luomisesta. Valitsimme yhteistyökumppaniksemme Lahden ammattikorkeakoulun, jonka tarjous oli edullisin ja monipuolisin. Lahden ammattikorkeakoulun opettaja vastasi kolmen mediatekniikan opiskelijan kanssa sivujen ulkoasun suunnittelusta, sisällönhallintajärjestelmän valinnasta ja asentamisesta, sivuston teknisestä toteutuksesta ja käytön sekä sisällön päivittämisen opastuksesta kirjallisine ohjeineen.

Minulla ei ollut aikaisempaa kokemusta Internet- sivujen tekemisestä, joten opiskelin produktiota varten verkkoviestintää ja kotisivujen luomista erilaisten teoria- ja opaskirjojen sekä Internetin avulla. Kotisivuja suunniteltaessa ja tehdessä täytyi huomioida monia asioita, joiden avulla taattiin sivuston laatu. Kotisivut tuli aueta erilaisilla päätelaiteilla ja selaimilla. Sivuston perusta oli käyttäjälähtöisyys ja informatiivisuus. Sivustolla tuli olla selkeät otsikot, ytimekäs teksti ja mielikuvia herättävät kuvat, jotta sivusto olisi silmäiltäessä puhutteleva ja mielenkiintoinen sekä käytettäessä yksinkertainen ja helppolukuinen. Pelkistetyllä ulkoasulla ja harmonisella värimaailmalla luotaisiin sivustolle luotettavuuden tuntua ja selkeyttä.

Suunnittelimme maahanmuuttajatyöntekijän kanssa Internet-sivujen teknistä toteutusta; verkkotunnusta eli domainia, värimaailmaa, valokuvia ja sisällön rakennetta. Yhteistyöpalaverissa Lahden ammattikorkeakoululla toin esiin laatimamme suunnitelman, jonka pohjalta sivuston ulkoasua ja teknistä toteutusta työstettiin. Useiden suunnittelupalavereiden ja sähköpostiviestien tuloksena verkkotunnukseksi valikoitui uskotlahdessa.fi, värimaailmaksi vihreän-valkoinen, valokuviksi luontoaiheisia kuvia ja navigointipalkissa oli sisällön otsikot: etusivu, esittely, toiminta, opas, palaute ja yhteystiedot.

Ostin Internet-sivustotilan palvelintuottajalta ja samalla heidän kauttaan onnistui verkkotunnuksen varaus ja rekisteröinti. Kaksi Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijaa työsti sivuston ulkoasua ja yksi opiskelija keskittyi sivuston tekniseen toteutukseen. Sivustopohjien valmistuttua mediatekniikan opiskelija esitteli minulle ja maahanmuuttajatyöntekijälle sivuston toimintaa ja antoi käyttöopastusta sekä teki kirjalliset ohjeet sivuston päivittämiseen.

Suunnitellessamme tekstisisältöjä Internet-sivustolle osittaisena pohjamateriaalina toimi syksyllä 2012 tekemäni Lahden uskontojen välisen työryhmän kartoittamis- ja kehittämishankkeen tietomateriaali. Lisäksi etsin tietoa uskontodialogista ja uskontojen välisestä yhteistyöstä sekä kartoitin Suomessa toimivia uskonnollisia työryhmiä. Haastattelujen ja sähköpostiviestinnän avulla sain kerättyä tietomateriaalia, jonka pohjalta suunnittelimme Internet-sivujen informatiivisen tekstimateriaalin.

Esittelin suunnitelmaamme Lahden uskontojen välisen työryhmän kokouksessa, jossa työstimme yhteistä näkemystä sivustosta. Työryhmä päätti, että oppaassa esitellään uskonnollisista yhdyskunnista niiden missio, visio, arvot tai uskon pääkohdat ja perusta. Lisäksi sivulle laitetaan yhteisön yhteystiedot ja logo sekä valokuva yhteisön kirkosta tai kokoontumispaikasta. Uskonnollisen yhteisön esittelyn kohdalle tulee hyperlinkki, jonka kautta pääsee yhteisön omalle kotisivulle. Työryhmä halusi tässä vaiheessa sivuston kieliksi suomen, englannin ja venäjän.

Tein hakuoptimoinnin eli loin metatietoja Internet-sivujen pohjille syöttämällä avainsanoja ja kuvailevia esittelytekstejä. Niiden pohjalta hakukoneet löytävät paremmin sivuston. Varsinainen teksti- ja kuvasisältö lisättiin sivuille. Sivustoa luotaessa ja sinne sisältöä laittaessa tuli huomioida tekijänoikeudet. Valokuvajalta tulee olla lupa kuvien käyttämiseen julkisilla Internet-sivuilla (Tekijänoikeuslaki 1961, 49a §). Sivustolla käytetyt valokuvat ovat luvallisesti käytössä ja valokuvissa esiintyviltä henkilöiltä on pyydetty lupa kuvien ja heidän nimiensä julkaisemiseen näillä kotisivuilla. Sivustoille luotiin hyperlinkkejä, joiden kautta pääsi helposti siirtymään sivustolta toiselle.

Kotisivujen oppaan 11 eri uskonnollisen yhteisön esittelysivun materiaalin sain kasattua useiden yhteydenottojen ja muistutusten jälkeen. Pyysin yhden uskonnollisen yhteisön vaihtamaan esittelytekstinsä, sillä se ei täyttänyt esittelytekstille yhdessä määrittelemiämme kriteereitä. Jotkut yhteisöt halusivat tässä vaiheessa sivustolle ainoastaan yhteystietonsa.

Lahden uskontojen välisen työryhmän suomenkielisten kotisivujen valmistuttua, aloitin kääntämisen englanniksi ja venäjäksi. Kääntäminen käännohjelmillä ei onnistunut, sillä käänöksissä oli paljon virheitä. Käännettävä teksti sisälsi paljon uskonnollista sanastoa, jota edes maksulliset käännohjelmat eivät osanneet kääntää oikein. Produktion budjetin pienuuden takia, emme voineet käyttää käännoistomistoa, vaan etsimme vapaaehtoisia kääntäjiä. Sinnikäs etsintämme tuotti tulosta ja löysimme kaksi kirkollisissa piireissä toimivaa henkilöä, josta toinen käänsi tekstin englanniksi ja toinen venäjäksi. Valmiit käännostekstit lisättiin kotisivuille kuvien kera.

Koostin uskonnollisten yhdyskuntien opas Lahdessa - tiivistelmä tiedoston, jossa oli yhteisöiden yhteystietoja. Tiedostot ovat sekä suomen-, englannin- että venäjänkielillä. Tulostettavat tiedostot lisättiin kotisivuille, jos joku haluaa tulostaa Lahden seudulla toimivien uskonnollisten yhteisöiden yhteystietoja. Lähetin tiivistelmä tiedostot sähköpostitse työryhmän sihteerille.

5.3 Palaute, viimeistely, arviointi, luovutus ja markkinointi

Lahden uskontojen välisen työryhmän kokouksessa luovutin työryhmälle suomenkieliset kotisivut oppaineen ja julkistimme uskotlahdessa.fi-sivuston sekä kävimme sivustosta ja Produktion kulusta palautekeskustelua. Saadakseni sivustosta kirjallista palautetta lähetin työryhmän jäsenille kotisivuja ja opasta koskevan palaute- ja arviointilomakkeen. Lomakkeessa pyysin heitä arvioimaan sivuston ulkoasua, toimivuutta ja sisältöä sekä antamaan parannus- ja korjaus-ehdotuksia. Tiedustelin heiltä, täyttääkö sivusto sille asetetut tavoitteet ja onko kotisivun tekijä onnistunut sivujen teossa? Kirjallisia palaute- ja arviointilomakkeita palautui vain viisi kappaletta, sillä osan palautteesta sain suullisena. Pyysin maahanmuuttajatyöntekijän avustuksella muutamaa maahanmuuttajaa arviomaan kotisivuja ja ennen kaikkea uskonnollisten yhdyskuntien opasta. Tiedustelin maahanmuuttajaystäviltäni myös palautetta ja arviota sivustosta. Tuon esiin palautteen konkreettisia esimerkkejä valmiin Internet-sivuston esittelyn lomassa kohdassa [6 Lahden uskontojen välisen työryhmän Internet-sivusto](#).

Viimeistelin kotisivuja toteuttamalla korjaus- ja parannusehdotuksia. Tein työryhmän sihteerille tiivistetyn materiaalin kotisivuihin liittyvistä käyttäjätunnuksista ja salasanoista sekä lähetin Lahden seurakuntayhtymän tietohallintopäällikölle kotisivujen tekniset tiedot, käyttäjätunnukset ja salasanat. Luovutin valmistuneet kotisivut työryhmän sihteerin hallintaan ja opastin häntä kotisivujen päivittämisessä ja muokkaamisessa. Lupauduin antamaan hänelle lisäopastusta ja auttamaan häntä jatkossa sivujen päivittämisessä.

Lahden uskontojen välisen työryhmän kotisivuja ja uskonnollisten yhdyskuntien opasta pyrittiin markkinoimaan mahdollisimman laajasti, jotta saisimme sivuston olemassaolon yleisön tietoisuuteen. Onnistuimme saamaan mediahuomioita, lähettämällä mediatiedotteen ja antamalla haastatteluja, joiden pohjalta kirjoitettiin lehtijuttuja, Internet-julkaisuja ja tiedotteita. Esittelen mediajulkaisut kohdassa [7.2 Produktion tavoitteiden arviointia](#). Sivustoja markkinoitiin lähettämällä sähköpostia yhteistyötahoille kuten Lahden seurakuntayhtymän kaikille työntekijöille ja erityisesti sairaalateologeille, Lahden kaupungin maahanmuuttajatyölle ja sen jota kautta kaikille kaupungin viranomaisille sekä Lahdessa kansanopistoon ja oppilaitoksiin opiskelijatyön pastoreiden välityksellä. Osa yhteistyötahoista työskentelee maahanmuuttajien parissa, joten heidän kauttaan tieto sivuston olemassaolosta saavuttaa maahanmuuttajat. Maahanmuuttajien keskuudessa parhaiten tiedonkulku onnistuu henkilökohtaisen kontaktin ja verkoston kautta.

Opinnäytetyön produktio päättyi, jolloin Lahden uskontojen välisen työryhmän kotisivujen ylläpito- ja laajennusvaiheet alkoivat. Sivujen päivittämisestä vastaa työryhmän sihteerinä toimiva Lahden seurakuntayhtymän maahanmuuttajatyöntekijä ja kustannuksista Lahden seurakuntayhtymän maahanmuuttajatyö. Suunnitelmissa on tehdä sivustot arabian kielellä. Tiedossa on jo arabian kielen kääntäjä ja olen lupautunut opastamaan sekä auttamaan sivuston luomisessa.

6 LAHDEN USKONTOJEN VÄLISEN TYÖRYHMÄN INTERNET-SIVUSTO

Lahden uskontojen välisen työryhmän Internet-sivusto eli kotisivut sijaitsevat osoitteessa <http://www.uskotlahdessa.fi>. Sivuston etusivulla ([Liite 1](#)) tekstialueen yläpalkissa on kielivalikko, josta voi valita suomen-, englannin- tai venäjänkieliset sivustot. Lahden uskontojen välisen työryhmän kotisivut sisältävät yhteensä 63 sivua, jotka tulevat hyvin esiin sivukartasta ([Liite 2](#)) ja kolme tulostettavaa tiedostoa. Sivustolla on kaksi eri väri- ja aiheiteemaa; talvi- ja kesäteema. Näitä teemoja vaihdetaan manuaalisesti vuodenaikojen mukaan.

Esittely-otsikon takaa löytyy tietoa Lahden uskontojen välisestä työryhmästä, sen periaatteista, yhteistyöstä ja uskontodialogista. Toiminta esittelee työryhmän toimintaa, kuten rauhan rukous- ja uskontodialogitilaisuuksia. Opas sisältää Lahden seudulla toimivien uskonnollisten yhdyskuntien oppaan ([Liite 3](#)), jossa on 11 eri uskonnollisen yhteisön esittelytekstit ja yhteystiedot sekä linkit heidän omille kotisivuilleen. Palaute-lomakkeella voi antaa palautetta sivustosta ja työryhmän toiminnasta. Lomakkeen kautta voi työryhmälle esittää kysymyksiä ja ideoita yhteiseksi toiminnaksi tai työryhmässä käsiteltäviksi asioiksi. Yhteystiedot sisältävät Lahden uskontojen välisen työryhmän puheenjohtajan ja sihteerin tiedot.

Tuon seuraavassa esille sivustosta ja oppaasta saamaani kirjallista ja suullista palautetta. Palaute kuvailee ja esittelee samalla sivustoa. Saamani palautteen mukaan kotisivun visuaalinen ilme todettiin *onnistuneeksi. Hillitty rauhallinen taustaväri kehystävinä lehvästöineen on sopivan neutraali eri uskontojen yhteiselle foorumille. Talvi- ja kesävärit on hyvä juttu. Ulkoasun talvinen yleisilme on vanhahtava (yleisväritys, laatikkoreunukset ja fonttivalinnat), siis nettiretroa, mikä tässä yhteydessä toimii mainiosti, koska uskonnotkaan eivät mene jokaisen viimeisen villityksen perässä. Kesäinen tausta oli ihana yllätys, todella ilahduttava, raikas ja lämpimästi vastaanottava, samoin kesäiset kuvat. Ilme on kaiken kaikkiaan keventynyt. Nyt kun olen nähnyt kesäisen ilmeen, niin vanhahtavaan talviseenkin tuli uusi näkökulma, niistä syntyy toisiaan täydentävä pari. Palautteen antajien mielestä valokuvat elävöittävät sivuja ja sopivat hyvin tekstiin. Va-*

lokuvat Lahdesta on hyvin valittuja. Samoin toiminnan sivuilla on hauska kuva käsistä ja tähdistä.

Palautteen mukaan *vähemmälläkin atk-kokemuksella sivusto on erittäin selkeä ja helppokäyttöinen. Sivuston loogisen rakenteen ja navigaation vuoksi sivustosta pystyy nopeasti saamaan kokonaiskuvan ja toisaalta perehtymään halua maansa kohteeseen perusteellisemmin. Kaikki linkit toimivat hyvin. Fontti on sopivan kokoinen ja selkeä, sitä on helppo lukea. Viestintä toimii ja sisällöllisesti tekstit ovat helposti luettavia ja mielenkiintoisia.* Erityistä positiivista huomiota herätti se, että *sivusto ja sen informaatio on niin helposti ja monin eri hakusanoin googlettamalla löydettävissä. Erittäin hyvä on sivuston monikielisyys.*

Palautteiden kautta tuli muutamia korjausehdotuksia sivustolle, joista osan toteutin. Useassa palautteessa tuotiin esille, että *sivusto on hidas latautumaan varsinkin ensimmäisellä kerralla.* Pyysin palvelintuottajaa tarkistamaan sivuston ja sen latautumisenopeuden. Sivusto toimi palvelintuottajan näkökulmasta hyvin. Yritin korjata latautumisenopeutta pienentämällä tiedostokokoa ja pakkaamalla kuvia. Totesin, että mitä useammin sivuston on ladannut koneelleen, niin sitä nopeammin se latautuu. Itse en enempää pystynyt latautumisenopeuteen vaikuttamaan.

Englanninkielisen maahanmuuttajan mukaan sivustot ovat *mahtavat, sillä rauhan rakentaminen on positiivinen juttu.* Hänestä sivustot ovat *helpot käyttää ja niissä on hyvä lauserakenne ja kielioppi.* Tiedon hän *kokee asialliseksi ja riittäväksi, sillä syvällisen tiedon löytää, kun menee linkin kautta uskonnollisen yhteisön kotisivuilta.* Venäjänkieliseltä maahanmuuttajalta saamani palaute; *Kokonaan se on hyvä sivu, mistä voin löytää kaikki. On joskus vähän vaikea lukea niille, jotka eivät tiedä kirkosta mitään. Mutta minusta tuntui että etusivu on kirjoitettu tosi vaikealla kielellä. Minä luin sen 3 kerta ennen kun ymmärtänyt. Minä mietin, että siellä piti olla lyhyt ja selkeä teksti.* Palaute tuo hyvin esille sen, miten haasteellista oli kirjoittaa suomeksi tekstiä, joka käännetään toiselle kielelle, varsinkin kun teksti on jo etukäteen määritelty ja sitä ei voinut paljoa muokata. Etusivun teksti on pidemmästä tekstistä tiivistettyä suomenkieltä, jossa on paljon vaikeita käsitteellisiä sanoja. Tämä vaikeuttaa kääntäjän työtä, sillä vastaa-

vanlaisia sanoja ei välttämättä löydy venäjänkielestä. Parantaakseni tekstin suomenkielistä lukemista ja käännöstyötä minun olisin pitänyt kirjoittaa teksti lyhyin lausein ja selkokielellä.

Palautteiden antajien huomiota herätti se, että *eri yhteisöjen sisällön laatu vaihtelee. Oppaan osuuteen olisi ollut kiva saada kuvia kaikilta yhteisöiltä.* Jokainen uskonnollinen yhteisö tuotti sisältöä esittelysivulleen. Toiset yhteisöt olivat aktiivisempia ja tuotteliaampia kuin toiset yhteisöt, jotka halusivat sivuilleen vain yhteystiedot. Kaikkia korjausehdotuksia en voinut siis toteuttaa, sillä ne liittyivät ammattikorkeakoulun tekemään kotisivun tekniseen pohjaan, johon en voinut itse tehdä muutoksia. Sivustosta saamani palaute oli kannustavan positiivista ja hyvien korjausehdotusten ja tekemiäni muutosten kautta sivustosta tuli vielä eheämpi kokonaisuus.

7 POHDINTAA JA ARVIOINTIA

7.1 Produktion toteutusprosessin arviointia

Produktion toteuttajana tarkkailin produktion toteutusvaiheita, suoritin arviointia reflektoiden ja kirjasin tapahtumat sekä huomiot produktiopäiväkirjaan. Raportoin toteutusprosessin etenemisestä maahanmuuttajatyöntekijälle palavereissa, puhelinkeskusteluissa ja sähköpostitse. Lahden uskontojen väliselle työryhmälle tiedotettiin produktion etenemisestä kokouksissa ja sähköpostitse. Produktiosta kerrottiin kaikille avoimesti ja koko työskentelyprosessi pidettiin avoimena ja läpinäkyvä. Hyvän tavan mukaisesti produktion budjetin ja tarjouskilpailun rahasummia ei kirjattu tähän raporttiin.

Lahden uskontojen välisellä työryhmällä oli tarve kotisivujen tekemiselle, joten itsellä ja työryhmällä oli suuret odotukset produktiolta jo ennen työn aloittamista. Välillä produktio oli vaakalaudalla päätyä jo ennen alkamista, sillä ongelmaksi koituivat taloudelliset resurssit. Seurakunnissa tulee etukäteen budjetoida rahaa projekteihin ja hankintoihin, koska produktiosta ei ollut tietoa aikaisemmin, niin siihen ei ollut budjetissa määrärahaa. Työtä produktion eteen oli jo tehty paljon; idean työstämistä, alkuselvittelyjä, kustannusarvio ja yhteistyökumppanien kartoittaminen, ennen kuin sain päätöksen voidaanko produktiota edes toteuttaa. Produktion pelastukseksi koitui edullinen yhteistyö Lahden ammattikorkeakoulun kanssa. Mielestäni eri ammattikorkeakoulujen tulisi tehdä enempi opinnäytteiden yhteistyötä keskenään. Tällä tavoin opiskelijat saisivat todellista kokemusta ja hyötyä moniammatillisesta yhteistyöstä.

Produktiossa oli tärkeää yhteistyön ja viestinnän sujuvuus. Olin jo aikaisemmin tutustunut työryhmän toimintaan olemalla läsnä kokouksissa. Lisäksi olin tehnyt kehittämishankkeen, jonka kautta olin jo luonut yhteistyökumppanuutta ja ansainnut työryhmän luottamuksen. Valitettavasti yhteistyö kaikkien 11 eri uskonnollisten yhteisöiden kanssa ei sujunut täydellisesti. Osa yhteisöistä toimi hyvin aktiivisesti produktion edistämiseksi ja toisiin passiivisempiin yhteisöihin oli todella vaikea saada yhteyttä ja yhteistyökuviota toimimaan. Jouduin lähettämään

tietyille uskonnollisille yhteisöille useita muistutuksia sähköpostitse, kirjeitse ja puhelimitse, ennen kuin saimme oppaan tiedot aikaiseksi. Tämä viivytti hieman produktion valmistumista. Internet-sivun tekeminen ja sisällöntuottaminen oli aikaa vievää ja työlästä, sillä lopullisen sivun aikaansaamiseksi piti tehdä monta sivuversiota. Kaikkiaan tein sivustolle yhteensä 1602 sivuversiota. Produktion aikataulutusta ja siinä pitäytyminen osoittautui produktion haasteeksi, joten toteutusprosessi kesti yli vuoden.

Eri uskonnollisia yhdyskuntia huomioitiin yhdenvertaisesti Internet-sivuja tehtäessä. Jokaiselle yhteisölle annettiin sama mahdollisuus tuottaa itse informatiivista tekstiä omasta uskonnollisesta näkemyksestään ja laittaa valokuvia yhteisöstään, kirkosta tai kokoontumispaikasta. Toiset yhteisöt olivat tuottoisempia kuin toiset, joten tämän takia toisilla uskonnollisilla yhteisöillä on enempi materiaalia sivustoillaan. Internet-sivuille laitettut tekstit tarkastettiin, etteivät ne sisältäneet toisia uskonnollisia yhteisöjä loukkaavaa tekstiä.

Tuotoksen eli kotisivujen luotettavuuden ja eettisyyden pohjana ovat laadukas sivustopohja ja ennen julkistamista tarkistettavat sivuston kuvien käyttöluvut sekä tekstien todenmukaisuus. Raportin luotettavuutta kuvaa käyttämieni taustateorioiden moninaisuus ja niiden oikeat lähdemerkinnät sekä rehellinen ja avoin prosessin kuvaus palautteineen. Produktion päättyessä olen varmistanut, että kotisivujen ja oppaan päivittäminen ja mahdollinen materiaalin lisäys jatkuu.

Produktion toteuttaminen yksin tuntui välillä todella haastavalta ja kaipasin toista tekijää, jakaakseni ajatuksiani ja työtehtäviä hänen kanssaan. Onneksi työelämäohjaajana toimiva maahanmuuttajatyöntekijä tuki minua todella paljon produktiossa. Produktio eteni Lahden seurakuntayhtymän ja Lahden uskontojen välisen työryhmän kanssa hyvässä luottamuksellisessa yhteistyössä.

7.2 Produktion tavoitteiden arviointia

Produktion tavoitteena oli tuottaa Lahden uskontojen väliselle työryhmälle Internet-sivustot eli kotisivut, joiden avulla työryhmä voisi esitellä tavoitteitaan ja toi-

mintaansa. Tämä tavoite saavutettiin, sillä Lahden uskontojen välisen työryhmän kotisivut sisältävät paljon informatiivista tietoa työryhmästä ja sen toiminnasta. Tieto on saatavilla suomen ja englannin sekä venäjän kielillä.

Produktion tarkoituksena oli nostaa uskontojen välisen yhteistyön tärkeys julkiseen keskusteluun. Produktion esiin tuominen jo valmisteluvaiheessa ja erityisesti valmiiden kotisivujen markkinointi sai median kiinnostumaan uskonnosta ja uskontodialogista. Lahden uskontojen välinen työryhmä, kotisivut ja uskontojen välinen yhteistyö nousivat yleiseen tietoisuuteen, sillä niistä kirjoitettiin kahdeksaan eri mediajulkaisuun.

Kirkonseutu -lehden haastattelussa ([Liite 4](#)) kerroin Lahden uskontojen välisestä työryhmästä ja sen toiminnasta sekä markkinoin kotisivuja ja uskonnollisten yhdyskuntien opasta. Korostin uskontodialogin tärkeyttä ja sitä, että vuoropuhelu ei tarkoita omasta luopumista vaan keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri uskontojen ja uskonedustajien välillä. (Visapää 2013, 8.) Lahden seurakuntayhtymä (2013) tiedotti kotisivuillaan Lahden uskontojen välisen työryhmän kotisivujen avautumisesta ja uskonnollisten yhdyskuntien oppaasta ja sen käyttömahdollisuuksia.

Kotimaa24-sivusto uutisoi kotisivujen julkaisemisesta ja työryhmän toiminnasta otsikolla: *Työryhmä lisännyt uskontojen välistä luottamusta Lahdessa* (Ikonen 2013). Etelä-Suomen-Sanomien (2013) tiedotti työryhmän kotisivuista: *Lahtelaisille uutta tietoa uskonnoista*. Työryhmän bahá'í-edustajan haastattelun ja antamani materiaalin pohjalta Suomen Bahá'í-yhteisö (2013) teki jutun kotisivuilleen uskontojen välisestä yhteistyöstä Lahdessa.

Toimittaja Hanna Leppänen (2013) kiinnostui uskontomediasta ja kyseli taustatietoja Etelä-Suomen Sanomissa ilmestyneeseen lehtikirjoitukseensa, joka käsittelee uskonnollista monimuotoisuutta ja liikehdintää kirkkojen sisällä. Jutussa tuli esille uskontojen välisen vuoropuhelun vilkkaus ja toimivuus Lahdessa. Kirkkohallituksen kirkon monikulttuurisen työn tiedotteessa kerrottiin Lahden uskontojen välisestä työryhmästä ja kotisivujen avaamisesta (Laihia 2013). Tampereen hiippakunnan Kumppani-lehti esitteli Lahden uskontojen välisen

työryhmän perustamisen lähtökohtia ja toimintaa sekä toi esille kotisivut ja oppaan (Matilainen 2013).

Produktion toisena tavoitteena oli tehdä Lahden uskonnollisten yhdyskuntien oppaasta ajan tasalla oleva nettiopas työryhmän kotisivujen yhteyteen. Tarkoituksena oli, että opas toimisi helposti saatavilla olevana tietolähteenä, kun maahanmuuttaja tai uusi Lahteen muuttanut asukas etsii omaa uskonnollista yhteisöään ja sen yhteystietoja. Tavoite täytettiin, sillä opas on hyvä tietolähde; se sisältää paljon tiivistettyä tietoa eri uskonnollisista yhteisöistä. Sähköisessä muodossa oleva opas on yksinkertainen ja edullinen päivittää. Opas on helposti ihmisten luettavissa netissä ja uskonnollisten yhteisöiden yhteystietoja sisältävä tiedosto on sivuilta tulostettavissa.

Saamani palautteen perusteella Lahden uskontojen välisen työryhmän kotisivuja pidettiin tarpeellisina ja informatiivisina. Uskonnollisten yhdyskuntien opas koettiin helppokäyttöiseksi ja mielekkääksi. Positiivista huomiota sai sivuston monikielisyys ja eri uskontojen tasavertainen esiintuominen. Lahden uskontojen välinen työryhmä oli tyytyväinen sivustoon, joka täytti sille asettamat tavoitteet. Kotisivuja ja uskonnollisten yhdyskuntien opasta pidettiin hyvin onnistuneena pioneerityönä.

Kotisivut ja markkinointi ovat toimineet hyvin, sillä sivustolla on ollut viiden kuukauden aikana 936 eri kävijää ja avattuja sivuja on 37 480 kappaletta. Tein hyvin sivuston haluoiminnin eli metatietojen syöttämisen sivustopohjille, koska hakukoneet ovat listanneet sivuja 148 081 kertaa. Kotisivujen markkinointia jatketaan, jotta käyttäjät löytäisivät sivuston.

Produktion aikana tapahtui eri uskontokuntiin kuuluvien ihmisten välillä vuorovaikutusta ja toimintaa ja sen kautta uskontodialogia Lahdessa. Olen hyvin tyytyväinen Lahden uskontojen välisen työryhmän kotisivuihin ja uskonnollisten yhdyskuntien oppaaseen. Mielestäni produktion tavoitteet saavutettiin todella hyvin. Tekemällä nämä kotisivut koen edistäneeni uskonnollisten yhteisöiden yhteistyötä ja uskontodialogia ja tuoneeni eri uskonnollisia yhteisöjä näkyvämmäksi. Toivon, että informatiivinen uskonnollisten yhdyskuntien opas edesaut-

taa ja tukee niin maahanmuuttajien uskonnollista identiteettiä ja kotoutumista kuin uusien ja vanhojen lahtelaistenkin hengellistä elämää.

7.3 Pohdintaa uskontojen välisestä yhteistyöstä ja uskontodialogista

Yhteiskunnallisessa keskustelussa ja erinäisissä yhteiskunnallisissa ohjelmissa, suunnitelmissa sekä julkilausumissa tuodaan esille, että uskonnollisten yhteisöiden tulee tehdä yhteistyötä ja harjoittaa uskontodialogia. Eri uskontojen välinen yhteydenpito ja yhteistyö nähdään todella tärkeänä yhteiskunnassa, joka pyrkii avoimuuteen, monimuotoisuuteen ja rauhanomaiseen yhteiseloön. On hienoa, että yhteiskunnassamme on herätty huomaamaan uskontojen ja uskonnollisten yhdyskuntien merkitys ihmisten ja yhteisöiden elämässä. Toisaalta yhteiskunta esittää haasteen tai vaateen uskonnollisille yhdyskunnille; tehkää yhteistyötä ja vahvistakaa näin rauhanomaista yhteiseloä. Valitettavasti näissä toimintaohjelmissa ei anneta konkreettisia ohjeita työskentelyn aloittamiseksi ja tueksi. Varmasti monet uskonnolliset yhteisöt tekisivät enemmänkin yhteistyötä, jos uskontodialogille ja yhteistyölle olisi valmiina sabluuna, jota toteuttaa.

Yhteiskunnan haasteeseen ovat tarttuneet Suomen Ekumeeninen neuvosto ja valtioneuvoston uskontojen viralliset edustajat. He ovat kokoontuneet keskustelemaan yhteisestä tehtävästään, miten he voisivat estävästi vaikuttaa maassamme esiintyvään vihakäyttäytymiseen ja vahvistaa sovintopuhetta sekä lisätä uskontojen välistä kohtaamista. Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa toimii erilaisia työryhmiä, jotka tuottavat uskontojen kohtaamista varten tiedollisia ja käytännöllisiä aineistoja. Tämä aineisto koostuu pääsääntöisesti vuorovaikutusohjeista eikä sisällä konkreettisia ideoita yhteistyön toimintamuodoiksi. Kirkko voisi perustaa idearikkaan työryhmän pohtimaan uskontodialogi-sabluunaan, joka sisältäisi konkreettisia ideoita ja ohjeita uskontodialogin synnyttämiseksi ja sen erilaisiksi toimintamuodoiksi.

Eri puolella Suomea paikallistasolla eri uskonnolliset yhteisöt tekevät yhteistyötä keskenään. On olemassa erilaisilla kokoonpanoilla ekumeenisia kristinuskoa edistäviä ryhmiä ja toisaalla kristityt ja muslimit käyvät keskenään uskontodialo-

gia. Tämän hetkisen tiedon mukaan Lahden uskontojen välisessä työryhmässä käydään ainutlaatuista vuoropuhelua uskontojen kesken, sillä työryhmä on ainoa paikallista monenvälistä uskontodialogia käyvä ryhmä Suomessa. Työryhmä on jo pitkään toiminut Lahden seudulla pitäen kokouksia ja järjestäen sekä organisoiden uskontodialogi- ja rauhanrukous-tilaisuuksia Lahdessa. Työryhmä on toiminnallaan edistänyt vuoropuhelua ja yhteistoimintaa Lahden eri uskontojen välillä. Edistääkseen jatkossakin yhteistä yhteiskunnallista hyvää työryhmän tulee miettiä: Mitä uskontodialogi tarkoittaa paikallisella tasolla sekä mitä yhteistoiminta pitäisi sisällään? Yhteistoiminta voisi olla esimerkiksi ”kirkkokävelyitä”, joissa eri uskonnollisiin yhteisöihin kuuluvat ihmiset kävisivät vierailulla toistensa kirkoissa tai kokoontumispaikoissa. Tämän kaltainen toiminta voisi poistaa ihmisten ennakkoluuloja eri uskontoja kohtaan. Yhteistoiminta voisi pitää sisällään projekteja tai hankkeita vähäosaisten ja marginaalissa elävien ihmisten auttamiseksi.

Suomeen tulisi perustaa lisää Lahden kaltaisia uskontojen välisiä työryhmiä, jotka paikallistasolla kävisivät uskontojen välistä vuoropuhelua ja tekisivät yhteistyötä yhteisten huolten poistamiseksi. Uskontodialogista ja uskontojen välisestä yhteistyöstä tulisi tiedottaa enempi ja saada toiminta yleiseen julkiseen tietoisuuteen ja keskusteluun.

7.4 Opinnäytetyöprosessin arviointia

Opinnäytetyöprosessi on ollut kokonaisuudessaan hyvin antoisa ja ammatillisesti kasvattava. Olen kokenut seminaarityöskentelyihin osallistumisen ja opinnäytetyön ohjauksen mielekkääksi ja työskentelyä edistäväksi. Prosessin aikana opinnäytetyö on muokkautunut luetun teoriakirjallisuuden, muun materiaalin ja ohjauspalautteiden sekä työn rajausten mukaan. Työskentely opinnäytetyön parissa on ollut reflektoivaa ja välillä oppiminen on tapahtunut yrityksen, erehdyksen ja korjauksen kautta. Uskontodialogi on ollut aiheena minulle hyvin mielenkiintoinen. Alalla työskentelevien kiinnostus produktiota kohtaan on lisännyt motivaatiotani produktion toteuttamiseen. Kotisivut eivät valmistuneet aikataulussa materiaalin hankinta vaikeuksien ja kielenkääntämisen viiväs-

tyttyä, joten opinnäytetyönraportti ja julkistamisseminaari siirtyivät kevästä syksylle. Kirjoittaessani nyt opinnäytetyönraporttia opinnäytetyö saa lopullisen hiotun muotonsa.

Opinnäytetyöprosessin aikana ammattitaitoni on lisääntynyt ja ammattipätevyysteni kehittynyt, sillä olen saanut lisää tietoa eri uskonnoista ja uskontodialogista sekä tiedottamisesta ja Internetistä. Olen kartuttanut taitojani tehdä tarjouspyyntöjä, hoitaa viestintää ja markkinointia. Olen saanut kokemusta kotisivujen suunnittelusta ja tekemisestä ideasta valmiiksi tuotteeksi asti. Yhteistyö ja vuoropuhelu eri uskonnollisiin yhteisöihin kuuluvien kanssa muokkasivat arvojeni ja asenteitani uskontoa ja uskonnollisia yhteisöjä kohtaan. Opinnäytetyöni produktio oli projektimainen kehittämishanke, jonka kautta sain paljon tietoa, taitoa ja kokemusta projektien ja hankkeiden hallinnasta. Näistä tiedoista, taidoista ja kokemuksista on minulle ammatillista hyötyä, kun työskentelen sosionomina tai diakonina monikulttuurisessa ja -uskontoisessa yhteiskunnassamme.

LÄHTEET

Etelä-Suomen Sanomat 2013. Lahtelaisille uutta tietoa uskonnoista. Julkaistu 25.4.2013. Viitattu 20.8.2013. <http://www.ess.fi/?article=412398>.

Euroopan ihmisoikeussopimus 1999/63, 20.5.1999. Viitattu 3.1.2013. <http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1999/19990063#e-92>.

Halonen, Tarja 2012. Suoraan sanoen vihapuhetta vastaan – puhukaamme hyvää toisistamme -seminaari 19.1.2012 Helsingin Säätytalolla. Seminaarin avauspuhe. Viitattu 6.10.2012. <http://player.qbrick.com/player.aspx?mcid=D3CD884020E06E7C&width=480&height=360&as=1&fs=1&rp=0&cb=1&il=1&sp=1>.

Helosvuori, Riitta 2012. Vaikuttava diakonia. Teoksessa Raili Gothóni; Riitta Helosvuori; Kalle Kuusimäki & Karolina Puuska (toim.) Kantakaa toistenne kuormia. Diakoniatyön perusteet ja käytäntö. Helsinki: Kirjapaja, 165–189.

Hiltunen, Pekka Y. & Vasko, Timo 2011. Hyvä tietää uskontodialogista. Näkökulmia Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäsenille. Hyvä tietää uskonnoista ja elämäkatsomuksista – julkaisuja 1. Helsinki: Kirkon ulkoasian osasto.

Hiltunen, Pekka Y. 2005. Uskontojen välinen kohtaaminen – suuntaviivoja. Porvoo-kirkkoyhteisön neuvottelu uskontojen välisestä kohtaamisesta. Oslo 30.11.–3.12.2003. Helsinki: Kirkon lähetystyön keskus. Viitattu 30.9.2012. [http://apostoli2.evl.fi/julkaisut.nsf/486a21f7ecf15caac22572e40044ac29/53a41c7a23b1471cc225736400467426/\\$FILE/uskontojen_valinen.pdf](http://apostoli2.evl.fi/julkaisut.nsf/486a21f7ecf15caac22572e40044ac29/53a41c7a23b1471cc225736400467426/$FILE/uskontojen_valinen.pdf).

- Hukari, Ari 2013. Abrahamin jälkeläiset – Mikä meitä yhdistää. Keskustelumateriaali Lahden uskontojen välisen työryhmän järjestämässä uskontodialogi-tilaisuus 5.3.2013 Lahdessa. Materiaali tekijän hallussa.
- Ikonen, Outi 2013. Työryhmä lisännyt uskontojen välistä luottamusta Lahdessa. Kotimaa24. Viitattu 20.8.2013.
<http://www.kotimaa24.fi/uutiset/kotimaa/11173-tyoeryhmae-lisaennyt-uskontojen-vaelistae-luottamusta-lahdessa>.
- Illman, Ruth 2009. Curiosity Instead of Fear: Literature as Creative Inter-religious Dialogue. *Interreligious Dialogues*. Viitattu 12.3.2013.
<http://irdialogue.org/wp-content/uploads/2009/04/illman.pdf>.
- Isoherranen, Kaarina 2008a. Vuorovaikutuskulttuuri muutoksessa. Teoksessa Isoherranen, Kaarina; Rekola, Leena & Nurminen Raija (toim.) *Enemmän yhdessä – moniammatillinen yhteistyö*. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy, 49–83.
- Isoherranen, Kaarina 2008b. Yhteistyön uusi haaste – moniammatillinen yhteistyö. Teoksessa Isoherranen, Kaarina; Rekola, Leena & Nurminen Raija (toim.) *Enemmän yhdessä – moniammatillinen yhteistyö*. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy, 26–48.
- Johansson, Thorleif; Ruotsalainen, Reijo & Maunumäki, Janne 2011. Internet. Teoksessa Leevi Launonen (toim.) *Seurakunnan mediaopas*. Keuruu: Aikamedia, 49–60.
- Jukko, Risto 2010. Ovatko uskontojen pyhät yhdistettävissä? Teoksessa Pruuki Heli (toim.) *Pyhän rajoilla. Tempelitappeluista uskontodialogiin*. Helsinki: Suomen Lähetysseura, 68–84.
- Karvonen, Erkki 2005. Johdatus viestintätieteisiin. Viestintätieteiden yliopistoverkosto. Viitattu 22.8.2013.
<http://viesverk.uta.fi/johdviest/lahtokohtia/kasite.html>.

Ketola, Kimmo 2008. Uskonnot Suomessa. Käsikirja uskontoihin ja uskonnollistaustaisiin liikkeisiin. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 102. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.

Kirkkojärjestys 1991/1055, 8.11.1991 v.1993. Viitattu 3.1.2013.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055#L1>.

Kirkkolaki 1993/1054, 26.11.1993. Viitattu 16.3.2013.
[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931054?search\[type\]=pika&search\[pika\]=kirkkolaki#O1](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931054?search[type]=pika&search[pika]=kirkkolaki#O1).

Küng, Hans & Kuschel, Karl-Josef (toim.)1994. Elämää säilyttävät arvot. Maailman uskontojen parlamentin julistus ja sen tausta. Suomentanut Taisto Nieminen. Helsinki: Arator.

Lahden seurakuntayhtymä 2012. Seurakuntayhtymän tasekirja 2011. Lahti: Lahden seurakuntayhtymä.

Lahden seurakuntayhtymä 2013. Lahden uskontojen välisen työryhmän kotisivut avautuvat. Viitattu 20.8.2013.
http://www.lahdenseurakunnat.fi/seurakuntayhtyma/2/0/lahden_uskontojen_valisen_tyoryhman_kotisivut_avautuvat.

Lahden seurakuntayhtymän ympäristöohjelma 2012. Lahden seurakuntayhtymän ympäristöohjelma v. 2013–2017. Lahti: Lahden seurakuntayhtymä.

Lahden uskontojen välinen työryhmä 2004. Lahden uskontojen välisen työryhmän periaatteet. Lahti: Lahden uskontojen välinen työryhmä.

Lahden uskontojen välinen työryhmä 2010. Vetoamus Lahden kaupunginhallitukselle 18.1.2010. Lahti: Lahden uskontojen välinen työryhmä.

- Laihia, Marja-Liisa 2012. Kirkkohallituksen maahanmuuttajatyön työalasihteeri, Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Helsinki. Sähköpostiviesti 1.10; 4.10. Vastaanottaja Taru Suuronen. Tuloste tekijän hallussa.
- Laihia, Marja-Liisa 2013. Kirkon monikulttuurisen työn tiedote. Julkistettu heinäkuu 2013. Viitattu 20.8.2013.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/B3C904AF988EEBE6C2257759003F543C/\\$FILE/heinakuu_2013.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/B3C904AF988EEBE6C2257759003F543C/$FILE/heinakuu_2013.pdf).
- Laitila, Teuvo 2009. Abrahamin vieraanvaraisuus. Näkökohtia kristityn ja muslimin dialogiin. Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja. Sarja B. Oppimateriaalia; N:o 28. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 1993/621, 21.5.1991. Viitattu 25.8.2013. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621#L1>.
- Leppänen, Hanna 2013. Uskontojen kirjo kasvaa. Etelä- Suomen Sanomat 26.5., etusivu, A4.
- Maasilta, Mari; Simola, Anna & af Heurlin, Heidi 2008. Maahanmuuttaja mediakäyttäjänä. Tiedotusopin laitos. Julkaisuja sarja A107/2008. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Martikainen, Tuomas 2004. Immigrant Religions in Local Society. Historical and Contemporary Perspectives in the City of Turku. Turku: Åbo Akademi University Press. Viitattu 12.3.2013. Saatavissa <http://diana.amkit.fi>, Ellibs-aineisto.
- Martikainen, Tuomas 2011. Suomi remix. Helsinki: Like Kustannus Oy.
- Matilainen, Tuulia 2013. Vuoropuhelun aika. Tampereen hiippakunnan lehti Kumppani 2/2013, 22.

- Mönkkönen, Kaarina 2002. Dialogisuus kommunikaationa ja suhteena. Vastaamisen, vallan ja vastuun merkitys sosiaalialan asiakastyön vuorovaikutuksessa. Kuopio: Kuopion yliopisto.
- Pentikäinen, Marja 2005. Loputtomalla matkalla. Kertomuksia pakolaisuudesta. Helsinki: Etnika Oy.
- Päijät-Hämeen liitto 2011. Päijät-Hämeen maahanmuuttopoliittinen ohjelma 2010–2015. Lahti: Päijät-Hämeen liitto.
- Raitis, Laura Maria & Hiltunen Pekka Y. (toim.) 2001. Suunnista uskontojen maailmassa – dialogiopas seurakunnille. Suomen ev. lut. kirkkohallituksen julkaisuja 2001:3. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Rautionmaa, Heidi 2010. Uskontodialogi. Kasvatusta kulttuurien kohtaamiseen. Helsinki: Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS.
- Rissanen, Juha-Pekka 2012. Kappalainen, Leppävaaran seurakunta. Espoo. Sähköpostiviesti 31.10. Vastaanottaja Taru Suuronen. Tuloste teki-jän hallussa.
- Sakaranaho, Tuula & Pesonen, Heikki (toim.) 2002. Uskonto, julkisuus ja muuttuva yhteiskunta. Helsinki: Helsinki University Press.
- Sakasti.evl.fi - kirkon palvelijoille i.a. Uskonnot ja kirkkohallitus. Viitattu 15.3.2013.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?Open&cid=Content4B590B>.
- Sakasti.evl.fi - kirkon palvelijoille i.a. Uskontodialogit. Viitattu 26.8.2013.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp3?open&cid=Content3FBB65>.
- Saloranta, Anne 2012. Kohtaamisia. Seminaari monikulttuurisuudesta 21.3.2012 Lahden pääkirjaston auditorio. Seminaarimateriaali. Viitattu 4.1.2013.
http://www.alipi.fi/tiedostot/210312_KOHTAAMISIA.pdf.

Seppo, Juha 2003. Uskonnonvapaus 2000-luvun Suomessa. Helsinki: Edita.

Seppänen, Janne & Väliverronen, Esa 2012. Mediatyhteiskunta. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Sihvola, Juha 2011. Maailmankansalaisen uskonto. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Silfverberg, Paul 2007. Ideasta projektiksi. Projektinvetäjän käsikirja. Helsinki: EDITA.

Sisäasiainministeriö 2012. Etnisten suhteiden neuvottelukunta. Viitattu 5.10.2012.

http://www.intermin.fi/fi/yhdenvertaisuus/etnisten_suhteiden_neuvot_telukunta_etno/organisaatio/alueelliset.

Suomen Bahá'í-yhteisö 2013. Uskontojen välinen yhteistyö Lahdessa. Julkaistu 29.4.2013. Viitattu 20.8.2013.

<http://www.bahai.fi/uutiset/uskontojenvaelinen-yhteistyoe-lahdessa/>.

Suomen Ekumeeninen Neuvosto i.a. Uskonnollisten yhteisöjen määrä Suomessa kasvaa nopeasti. Viitattu 3.3.2013.

http://www.ekumenia.fi/uskot_-_resa/uskonnollisten_yhteisojen_maara_suomessa_kasvaa_nopeasti_/?session=32626853.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2004. Vuoropuhelun kirkko. Suomen ev.lut. kirkon viestintästrategia 2004–2010. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2004:4. Helsinki: Kirkkohallitus.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2007. Meidän kirkko - Osallisuuden yhteisö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategiaa vuoteen 2015 laatineen työryhmän mietintö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto. sarja C 2007:10. Helsinki: Kirkkohallitus.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2009a. Meidän kirkko – Ykseyttä etsivät yhteisö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ekumeeninen strategia vuoteen 2015. Viitattu 27.8.2013.

[http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/4036B9F43F2B8B23C22576CE0029E83A/\\$FILE/Ekumeeninen_Strategia_laaja.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/4036B9F43F2B8B23C22576CE0029E83A/$FILE/Ekumeeninen_Strategia_laaja.pdf).

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2009b. Viemme viestiä. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon viestintäohjelma vuoteen 2015. Viitattu 21.8.2013.

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/407F6F0981F60F70C22576E900518706/\\$FILE/Kirkon_viestintaohjelma.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/407F6F0981F60F70C22576E900518706/$FILE/Kirkon_viestintaohjelma.pdf).

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2012. Haastettu kirkko. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008–2011. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 115. Helsinki: Kirkon tutkimuskeskus.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Dialogin muodot. Viitattu 26.8.2013.

<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/05871C0E4CC1545EC2256FEA0039FED3?OpenDocument&lang=FI>;

Suomen perustuslaki 1999/731, 11.6.1999. Viitattu 3.1.2013.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>.

Suomen uskontodialogi-verkosto i.a. Viitattu 29.8.2013.

<http://kultainensaanto.wordpress.com/suomen-uskontodialogi-verkosto/>.

Tekijänoikeuslaki 1961/404, 8.7.1961. Viitattu 24.8.2013.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404#L1>.

Tiilikainen, Marja 2003. Arjen Islam. Somalinaisen elämä Suomessa. Tampere: Vastapaino.

Tiimonen, Soili 2005. Uskonto. Lukion kertauskirja. Helsinki: WSOY.

Tilastokeskus 2012. Väestörakenne 2011. Liitetaulukko 8. Väestö uskonnollisen yhdyskunnan mukaan 2003–2011. Viitattu 6.8.2013.
http://www.stat.fi/til/vaerak/2011/01/vaerak_2011_01_2012-11-30_tau_008_fi.html.

Tilastokeskus 2013. Kuntien avainluvut. Lahti. Viitattu 6.8.2013.
<http://www.stat.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/398.html>.

Tilastokeskus 2013. Väestö. Päivitetty 6.5.2013. Viitattu 6.8.2013.
http://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html.

Tilastokeskus 2013. Väestön tieto- ja viestintätekniiikan käyttö. 1. Internetin käytön muutokset. Päivitetty 7.11.2012. Viitattu 21.8.2013.
http://www.stat.fi/til/sutivi/2012/sutivi_2012_2012-11-07_kat_001_fi.html.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2012. Valtion kotouttamisohjelma 2012. Hallituksen painopisteet vuosille 2012–2015. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, konserni 27/2012. Viitattu 2.10.2012.
http://www.tem.fi/files/34181/TEMjul_27_2012_web.pdf.

Työministeriö 2001. Kohti etnistä yhdenvertaisuutta ja monimuotoisuutta. Hallituksen etnisen syrjinnän ja rasismien vastainen toimintaohjelma. Työhallinnon julkaisu 284. Helsinki: Työministeriö.

UNHCR 2013. Universal Declaration of Human Rights. Viitattu 3.1.2013.
<http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=fin>.

Uskonnonvapauslaki 2003/453, 6.6.2003. Viitattu 3.1.2013.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030453>.

Uskot – Resa i.a. Suomen Ekumeeninen Neuvosto. Viitattu 6.10.2012.
http://www.ekumenia.fi/uskot_-_resa/.

Viljanen, Taina 2012. Maahanmuuttajatyön diakoni, Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä. Turku. Sähköpostiviesti 5.10. Vastaanottaja Taru Suuronen. Tuloste tekijän hallussa.

WIN-Gallup International 2013. Global index of religiosity and atheism -2012. Viitattu 26.8.2013.
<http://www.wingia.com/web/files/news/14/file/14.pdf>.

Visapää, Laura 2013. www.uskotlahdessa.fi avautuu huhtikuussa. Lahden seudun suurimmat uskonnolliset yhdyskunnat on kerätty yhteiselle nettisivustolle. Kirkonseutu 3.4., 8.

Yhdenvertaisuuslaki 2004/21, 20.1.2004. Viitattu 3.1.2013.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040021>.

[LIITE 1: Lahden uskontojen välisen työryhmän kotisivu, kuvakaappaus](#)

Lahden uskontojen välinen työryhmä

Etusivu
Esittely
Toiminta
Opas
Palaute
Yhteystiedot

Valitse kieli, Choose your language, Выберите свой язык

TERVETULOA LAHDEN USKONTOJEN VÄLISEN TYÖRYHMÄN KOTISIVUILLE

Työryhmän tarkoituksena on edistää vuoropuhelua, keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri uskontojen välillä. Pyrkimyksenä on myös poistaa eri uskontoihin liittyviä ennakkoluuloja ja estää niiden käyttämistä rasismien pohjana.

Työryhmässä ovat edustettuina muslimit, bahá'ít ja kristityistä katolilaiset, ortodoksit, protestanttiset eri kirkot ja yhteisöt sekä mormonit.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi työryhmä kokoontuu vuoron perään eri uskonyhteisöjen tiloissa, keskustelee ajankohtaisista kysymyksistä sekä kutsuu eri uskonyhteisöjä ja niiden edustajia keskinäiseen vuorovaikutukseen. Työryhmä organisoii uskonto-dialogitilaisuuksia. Osa työryhmästä on järjestänyt myös rauhan rukous-tilaisuuksia Lahdessa.

Uskontojen välinen työryhmä on tuottanut uskonnollisten yhdyskuntien oppaan Lahdessa. Opas toimii tietolähteenä, kun maahanmuuttaja tai uusi Lahteen muuttanut asukas etsii oman uskonnollisen yhteisönsä yhteystietoja. Sosiaali- ja terveysalan työntekijät käyttävät opasta yhteystietojen tietolähteenä.

Lahden uskontojen välisen työryhmän kotisivut sisältävät:

[ESITTELY](#) sisältää tietoa Lahden uskontojen välisestä työryhmästä, sen periaatteista, yhteistyöstä ja uskontodialogista.

[TOIMINTA](#) esittelee työryhmän toimintaa, kuten rauhanrukous- ja uskontodialogitilaisuuksia.

[OPAS](#) sisältää Lahden seudulla toimivien uskonnollisten yhdyskuntien oppaan, jossa on uskonnollisen yhteisön esittelyteksti ja yhteystiedot sekä linkki heidän omille kotisivuilleen.

[PALAUTE](#) -lomakkeella voit antaa palautetta sivustosta ja työryhmän toiminnasta. Voit esittää Lahden uskontojen väliselle työryhmälle kysymyksiäsi ja omia ideoitasi yhteiseksi toiminnaksi tai työryhmässä käsiteltäviksi asioiksi.

[YHTEYSTIEDOT](#) sisältävät Lahden uskontojen välisen työryhmän puheenjohtajan ja sihteerin tiedot.

[LIITE 2: Kotisivujen sivukartta](#)

Lahden uskontojen välinen työryhmä

Koti (6)

- Etusivu
- Esittely (1)
 - Lahden uskontojen välisen työryhmän periaatteet
- Toiminta (2)
 - Rauhan rukous-tilaisuudet
 - Uskontodialogi-tilaisuudet
- Opas (11)
 - Lahden adventtiseurakunta
 - Lahden bahá'í-yhteisö
 - Lahden Baptistilähetys
 - Lahden Helluntaiseurakunta
 - Lahden Islamilainen kulttuuriyhdistys
 - Lahden metodistiseurakunta
 - Lahden ortodoksinen seurakunta
 - Lahden seurakuntayhtymä
 - Lahden Vapaaseurakunta
 - Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkko (Mormonit)
 - Roomalaiskatolinen Pyhän Ursulan seurakunta
- Palaute
- Yhteystiedot

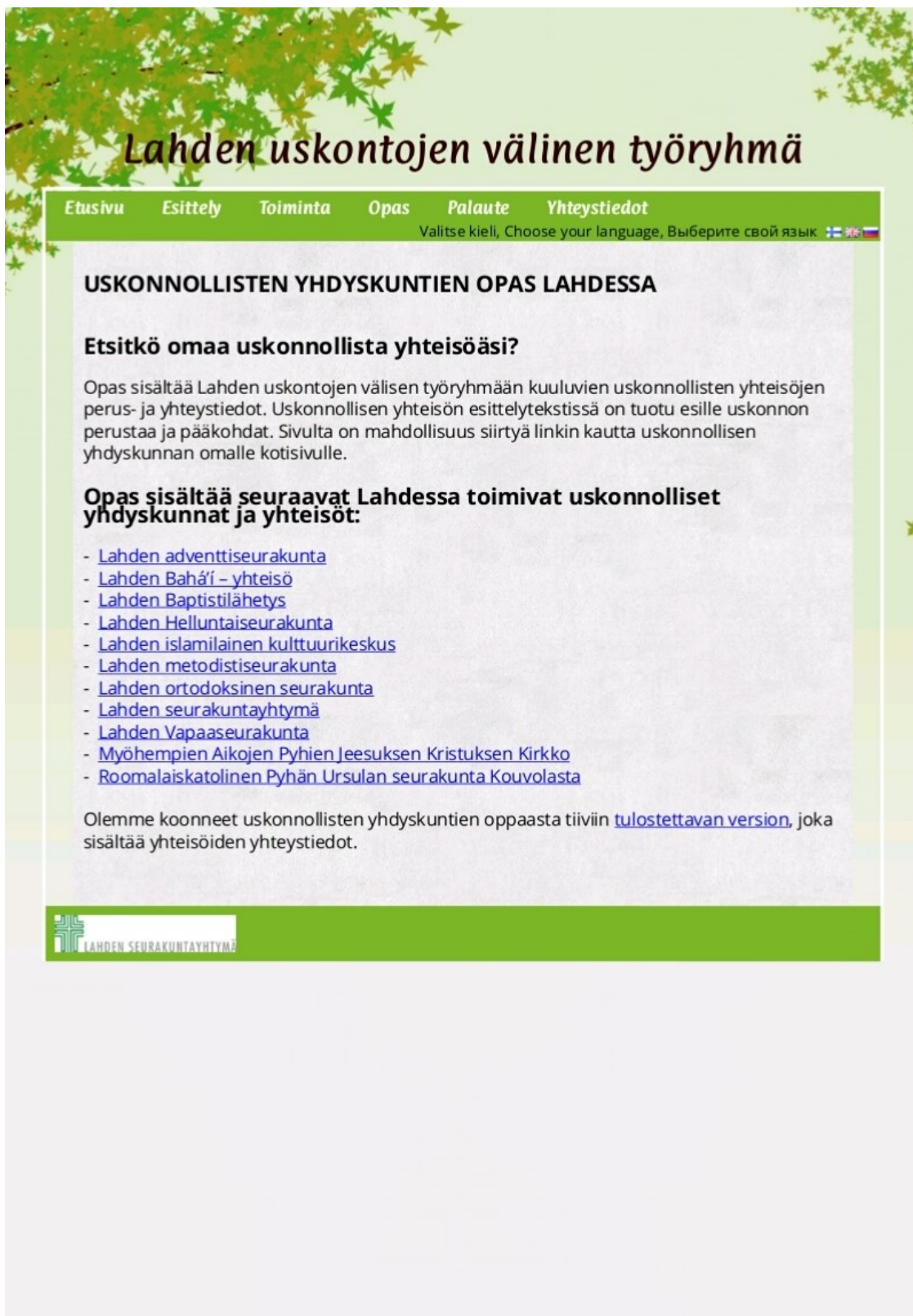
Home (6)

- Front page
- Introduction (1)
- Action (2)
- Guide (11)
- Feedback
- Contact

Дома (6)

- Первая страница
- Презентация (1)
- Действие (2)
- Руководство (11)
- Отзыв
- Контакты

[LIITE 3: Uskonnollisten yhdyskuntien opas Lahdessa, kuvakaappaus](#)

Lahden uskontojen välinen työryhmä

Etusivu Esittely Toiminta Opas Palaute Yhteystiedot
Valitse kieli, Choose your language, Выберите свой язык

USKONNOLLISTEN YHDYSKUNTIEN OPAS LAHDESSA

Etsitkö omaa uskonnollista yhteisöäsi?

Opas sisältää Lahden uskontojen välisen työryhmään kuuluvien uskonnollisten yhteisöjen perus- ja yhteystiedot. Uskonnollisen yhteisön esittelytekstissä on tuotu esille uskonnon perustaa ja pääkohdat. Sivulta on mahdollisuus siirtyä linkin kautta uskonnollisen yhdyskunnan omalle kotisivulle.

Opas sisältää seuraavat Lahdessa toimivat uskonnolliset yhdyskunnat ja yhteisöt:

- [Lahden adventtiseurakunta](#)
- [Lahden Bahá'í - yhteisö](#)
- [Lahden Baptistilähetys](#)
- [Lahden Helluntaiseurakunta](#)
- [Lahden islamilainen kulttuurikeskus](#)
- [Lahden metodistiseurakunta](#)
- [Lahden ortodoksinen seurakunta](#)
- [Lahden seurakuntayhtymä](#)
- [Lahden Vapaaseurakunta](#)
- [Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkko](#)
- [Roomalaiskatolinen Pyhän Ursulan seurakunta Kouvolasta](#)

Olemme koonneet uskonnollisten yhdyskuntien oppaasta tiiviin [tulostettavan version](#), joka sisältää yhteisöiden yhteystiedot.

 LAHDEN SEURAKUNTAYHTYMÄ

www.uskotlahdessa.fi avautuu huhtikuussa

Lahden seudun suurimmat uskonnolliset yhdyskunnat on kerätty yhteiselle nettisivustolle.

Laura Visapää

Lahden alueella käynnään ainutlaatuisista vuoropuhelua uskontojen kesken. Lahden uskontojen välinen työryhmä on ainoa paikallista monenvälistä uskontodialogia käyvä ryhmä Suomessa.

– Lahdessa uskontojen välisessä työryhmässä on yksitoista eri uskonnollista yhteisöä. Useimmiten julkista uskontojen välistä vuoropuhelua käyvät kristityt ja muslimit, sanoo **Taru Suuronen**.

Suuronen opiskelee Järvenpään Diakissa sosionomiksi, diakoniksi sekä lähetyssihteeriksi ja valmistuu tänä vuonna. Hän on työyhteisön kehittämishankkeessa kartoittanut uskontojen välistä yhteistyötä Lahden seudulla. Kartoituksen pohjalta Suuronen on tuottanut opinnäytetyönään www.uskotlahdessa.fi -sivuston, joka julkaistaan huhtikuun lopulla.

Uskontojen välinen työryhmä perustettiin Lahteen 2004. Lähtökohdaksi oli presidentti **Tarja Halosen** vuonna 2001 ilmaisema aloite, että kansallisella tasolla uskonnollisen johtajien pitäisi keskustella ja pyrkiä yhteiseen hyvään yhteiskunnassa aikana, jolloin vihapuhe alkoi korottaa ääntään. Uskontojen vuoropuhelulla haluttiin vahvistaa sovintopuhetta.

Lahden uskontojen välinen työryhmä on paikallinen, eikä se käy virallisia oppikeskusteluja, vaan pyrkii yhteisen hyvään: tulemaan toimeen eri uskontoryhmiin kuuluvien kanssa ja ymmärtämään toisiaan.

Ryhmään kuuluvat Lahden ortodoksinen seurakunta, Lahden helluntaiseurakunta, Lahden vapaaseura-

Taru Suuronen sanoo, että kristityt tarvitsevat tietoa omasta uskonnostaan.

kunta, Lahden metodistiseurakunta, Lahden adventtiseurakunta, Roomalaiskatolinen Pyhän Ursulan seurakunta Kouvolasta, Lahden baptistilähetys, Lahden islamilainen kulttuurikeskus, Bahá'í -yhteisö ja Lahden evankelis-luterilaiset seurakunnat.

– Alkuvuosina maahanmuuttajien kotouttaminen oli työryhmän selkeä yhteinen päämäärä. Ryhmässä koottiin tietoa maahanmuuttajia auttavista tahoista ja tehtiin kaupunginhallitukselle vetoomus maahanmuuttajien kielikoulutuksesta. Hyvin alkanut yhteistyö voisi laajeta esimerkiksi maahanmuuttajien vaikeaan työllistymiseen, ehdottaa Suuronen. Uskontojen välinen työryhmä voisi myös nostaa esille uskonnon merkityksen ihmisen identiteetin rakentajana sekä perintein siirtäjänä.

Työryhmän ulospäin näkyvintä toimintaa ovat vuosittaiset rauhanrukoukset,

joissa kunkin uskonnollisen yhdyskunnan edustaja on rukoillut toisten läsnä ollessa.

– Kaikki rukoilevat, mutta eivät samaa jumalaa, vaan kukin omaansa.

Uskot Lahdessa

www.uskotlahdessa.fi -sivustoa varten Taru Suuronen kartoitti Lahden uskontojen väliseen työryhmään kuuluttomia uskonnollisia yhdyskuntia Lahden seudulla. Tavoitteena oli löytää yhteisöjä, joilla olisi tarvetta ja halukkuutta liittyä sivustoon. Kartoitus rajattiin koskemaan hindulaisia, juutalaisia, Jehovan todistajia, buddhalaisia sekä mormoneja.

– Otin yhteyttä ja markkinoin sivuja, mutta tulos oli laiha. Lahden seudulla hindu- ja buddhalaisyhteisöt ovat pieniä ja jakautuneita, ja juutalaisia on erittäin vähän, joten heillä ei ollut tarvetta yhteistyöhön. Jehovan todistajat eivät myös-

kään halunneet mukaan. Näin ollen uutena tuli mukaan ainoastaan Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkko (mormonit).

Nettisivuille kukin yhteisö kertoo oman uskonsa lähtökohdista ja perusteista sekä yhteystietonsa. Sivut ovat suomen-, englannin- ja venäjänkieliset. Sivuille on mahdollisuus antaa palautetta.

– Palautteen kautta etsitään työryhmälle ideoita vaikka yleisötapahtumien järjestämiseksi.

Lahden seurakuntayhtymä on toiminut Taru Suuronen opinnäytetyönantajana, ja sivujen tekeminen toteutus on Lahden Ammattikorkeakoulusta.

Omastaan ei tarvitse luopua

Taru Suuronen muistuttaa, että vuoropuhelu ei tarkoita omastaan luopumista, vaan keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri uskontojen välillä. Käännytystä mihinkään suuntaan ei ole kyse, eikä ryhmässä arvioida toisten uskoa tai uskontoa.

– Länsimainen yhteiskunta on perustettu kristinuskolle. Se tulee nopeasti esille, kun asioita alkaa miettiä yhtiään syvemmin. Suomessa kristinuskolla on pitkät perinteet, ja kristillisyyden näkyvästi yhteiskunnassamme sekä tiedostamalla että tiedostamattomalla tasolla.

Uskontoneutraalin yhteiskunnan vaade ei lähde muista Suomessa vaikuttavista uskonnollisista yhdyskunnista, vaan vaade on kotoperäistä. Monikulttuurisessa Suomessa dialogi muiden uskontojen kanssa kuitenkin edellyttää oman uskonnon tuntemista.

– Kristityt tarvitsevat tietoa omasta uskonnostaan. Kun tuntee oman uskonsa, voi lähteä dialogiin muiden uskontojen kanssa. Silloin syntyy aitoa vuorovaikutusta: toisen ymmärtämistä ja kunnioittamista, korostaa Suuronen.

– Uskonto ei tule kaatoamaan, mutta muuttaa muotoaan. Siitä kertoo usein kuulu toteamus, että ”uskon, mutta en kuiten kirkko opettaa”. Ihmisillä on aina tarve pohtia peruskysymyksiä omasta olemassaolostaan, elämästä ja kuolemasta.

Uskot Lahdessa

WWW.USKOTLAHDESSA.FI

-sivustolla ovat mukana: Lahden ortodoksinen seurakunta, Lahden helluntaiseurakunta, Lahden vapaaseurakunta, Lahden metodistiseurakunta, Lahden adventtiseurakunta, Roomalaiskatolinen Pyhän Ursulan seurakunta Kouvolasta, Lahden baptistilähetys, Lahden adventtiseurakunta, Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkko, Lahden islamilainen kulttuurikeskus, Bahá'í -yhteisö ja Lahden evankelis-luterilaiset seurakunnat.

